

JU ZAVOD ZA BOLESTI OVISNOSTI
KANTONA SARAJEVO

JU ZAVOD ZA BOLESTI OVISNOSTI
KANTONA SARAJEVO

**PROGRAM RADA SA FINANSIJSKIM PLANOM
POSLOVANJA USTANOVE ZA 2019. GODINU
SA PROCJENAMA ZA 2020. I 2021.**

Sarajevo, februar 2019. godine

Zavod za bolesti ovisnosti Kantona Sarajevo

Odjeljenje za hospitalni tretman
alkoholizma i narkomanije
sa Prijemnom ambulantom,
Dnevna bolnica alkoholizma,
Savjetovalište za prevenciju i
tretman alkoholizma
Savjetovalište za prevenciju i
lijecenje ovisnosti
Odjeljenje za psihosocijalnu
rehabilitaciju ovisnika
Direktor i Sluzba općih, pravnih
i ekonomsko-finanjskih poslova

Nahorevska 173, 71000 Sarajevo
Tel: 033 257 750
Fax: 033 257 751
e:mail: zalcnarc@bih.net.ba
web: www.zalcnarc.net

Novi objekat, 2016. godina

Odsjek za opioidnu supstitucijsku
terapiju - OST

Omera stupca 6, 71000 Sarajevo
tel/fax: 033 221 633
mstasavjetovaliste@bih.net.ba

OST centar, 2002. godina

VIZIJA I MISIJA USTANOVE

VIZIJA ZAVODA

Dobro organizovana, finansijski stabilna ustanova, sa dovoljnim brojem educiranog kadra, osposobljena za pružanje kvalitetnih zdravstvenih usluga iz svoje djelatnosti svim korisnicima zdravstvene zaštite u Kantonu Sarajevo, kao i svim drugim građanima Bosne i Hercegovine koji iskažu interes za tretman i liječenje.

MISIJA ZAVODA

Programima tretmana obuhvatiti što veći broj ovisnika, u što ranijoj fazi bolesti i dovoljno dugo s ciljem poboljšanja njihovog zdravlja i osposobljavanja za normalan život u zajednici, čime će se posredno reducirati rizici transfera bolesti na zdrave mlade ljude.

U Programe primarne prevencije uključiti što veći broj adolescenata i mladih ljudi s ciljem sprječavanja upotrebe "prve" droge.

Permanentno unapređivati znanje zaposlenih putem programa kontinuirane interne i eksterne edukacije s ciljem ostvarivanja što kvalitetnije zdravstvene usluge.

Na osnovu člana 29. Zakona o sistemima poboljšanja kvaliteta, sigurnosti i o akreditaciji u zdravstvu („Službeni novine Federacije BiH“ broj 59/06 i 52/11),
Člana 53. Zakona o zdravstvenoj zaštiti („Službene novine Federacije BiH“ broj 46/10)
i Prekeza Upravnog odbora Agencije za kvalitetu i akreditaciju u zdravstvu u Federaciji Bosne i Hercegovine,
dodjeljuje se:

AKREDITACIJA

JU Zavod za bolesti ovisnosti Kantona Sarajevo

Akreditaciju stiče zdravstvena ustanova koja ispunjava akreditacijske standarde za bolnice (2010. rev. 4.2) u Federaciji Bosne i Hercegovine, a odnosi se na oblast kvaliteta i sigurnosti u pružanju zdravstvenih usluga.

Broj rješenja: 02-37-284-2/18

Rok važenja akreditacije: 20.07.2022.

Dr. Abdul Nurović

Dr. Dr. Abdul Nurović

SADRŽAJ

UVOD	1
ORGANIZACIJA USTANOVE	4
UPRAVLJAČKA STRUKTURA USTANOVE	8
PROSTOR	10
PLANIRANJE PROSTORA I OPREME	11
LJUDSKI RESURSI I RAZVOJ LJUDSKIH RESURSA	12
PLANIRANJE LJUDSKIH RESURSA	17
STRUČNO I NAUČNO USAVRŠAVANJE	18
PLAN KONTINUIRANE EDUKACIJE	19
PLAN RADA U 2019. GODINI	21
TABELARNI PRIKAZ OPREME	32
DJELATNOST – TABELARNI PRIKAZ	34
BOLNIČKA ZDRAVSTVENA ZAŠTITA	36
ZAKLJUČAK	38

PRILOZI:

FINANSIJSKI PLAN ZA 2019. – Prilog broj 1.

Sarajevo, 15. 02. 2019.

Broj protokola:

PROGRAM RADA I FINANSIJSKI PLAN ZA 2019. GODINU SA PROCJENAMA ZA 2020. i 2021. GODINU

A. UVOD

1. Djelatnost (misija i pravni okviri)

Zavod za bolesti ovisnosti Kantona Sarajevo (u daljem tekstu Zavod) je javna zdravstvena ustanova Kantona Sarajevo specijalizirana za tretman bolesti ovisnosti, koje su subspecijalistička grana psihijatrijskih disciplina.

Prema specifičnosti djelatnosti kojom se bavi, Zavod je ustanova od posebnog društvenog interesa, jer od osnivanja 1977. godine u kontinuitetu provodi programe prevencije, ranog otkrivanja poremećaja ponašanja, programe liječenja i rehabilitacije ovisnika o alkoholu i drugim psihoaktivnim supstancama. Početkom rata, u maju 1992. godine, osoblje i pacijenti su pod prisilom morali napustiti objekte u Jagomiru, što je bilo veoma teško i bolno iskustvo, a svi naponi malog broja zaposlenika koji su nakon toga uslijedili, imali su za cilj da se održi funkcionisanje službe.

Sa otvaranjem Odjeljenja za narkomaniju, 29. septembra 2000. godine, Odlukom Vlade i Skupštine Kantona Sarajevo, Zavod se rekonstituiše u javnu zdravstvenu ustanovu Kantona Sarajevo. U aprilu 2014. godine, u skladu sa Zakonom o zdravstvenoj zaštiti FBiH („Službene novine FBiH“, broj 46/10), Skupština Kantona Sarajevo donosi Odluku o preuzimanju prava i obaveza osnivača („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 15/14), a u augustu iste godine, izvršen je upis subjekta u sudski registar (broj 065-0-Reg.-14-001997) pod novim nazivom.

Proces reforme mentalno-zdravstvenog sistema u smislu transformisanja institucionalne psihijatrije ka „psihijatriji u zajednici“, koji je u Bosni i Hercegovini započeo 1995. godine, još uvijek je aktuelan, pri čemu su glavni principi mentalnog zdravlja u zajednici, dostupnost, jednakost u pristupu, nediskriminacija, sveobuhvatnost i timski pristup, i naše vodilje u radu. Navedeni principi, uz princip uvezivanja raznih sektora u funkcionalnu mrežu institucija, imaju za cilj postizanje najvišeg stepena preventivno-terapijskog djelovanja u zajednici.

Ovom reformom Zavod je ušao u mrežu institucija koje pružaju usluge u mentalnom zdravlju, za oblast adiktologije i u tom smislu postavio smjernice principa i strategije svog rada kao jedinstvene djelatnosti u navednoj oblasti.

Djelatnost Zavoda je vezana za sva tri nivoa prevencije sa naglaskom na specijalističko-konsultativnu zdravstvenu zaštitu.

- 1) Djelatnost Zavoda je obavljanje slijedećih poslova:
  - a) stacionarna i ambulantno –poliklinička zdravstvena zaštita sa rehabilitacijom ovisnika;
  - b) prevencija, dijagnostika, rehabilitacija i socijalna reintegracija ovisnika;
  - c) provodi edukacije i supstitucione programe liječenja prema pravilima struke i SZO;
  - d) vodi registar ovisnika;
  - e) ostvaruje saradnju sa drugim zdravstvenim ustanovama, a posebno drugim specijaliziranim zdravstvenim i socijalnim ustanovama za bolesti ovisnosti;
  - f) organizira stručna savjetovanja, seminare, javne tribine, i druge sktivnosti od značaja za ostvarivanje djelatnosti Zavoda;
  - g) provodi istraživački rad na polju bolesti ovisnosti;
  - h) organizira i/ili provodi programe smanjenja štete za lice koje injektiraju droge;
  - i) obavlja i druge poslove u oblasti bolesti ovisnosti u skladu sa posebnim propisima;
- 2) Zavod za bolesti ovisnosti može izvoditi nastavu iz oblasti bolesti ovisnosti ako ima ugovorni onos sa fakultetom zdravstvenih usmjerenja;
- 3) U skladu sa Odlukom o klasifikaciji djelatnosti Bosne i Hercegovine 2010 („Službeni glasnik BiH“, broj 47/10), djelatnost Zavoda obuhvata slijedeće razrede:
  - a) 86.10 - Djelatnost bolnica,
  - b) 86.22 - Djelatnost specijalističke medicinske prakse,
  - c) 86.90 - Ostale djelatnosti zdravstvene zaštite,
  - d) 63.11 - Obrada podataka.

1.1. MISIJA ZAVODA

Programima tretmana obuhvatiti što veći broj ovisnika, u što ranijoj fazi bolesti i dovoljno dugo s ciljem poboljšanja njihovog zdravlja i osposobljavanja za normalan život u zajednici, čime će se posredno reducirati rizici transfera bolesti na zdrave mlade ljude.

U Programe primarne prevencije uključiti što veći broj adolescenata i mladih ljudi sa ciljem sprječavanja upotrebe “prve” droge.

Permanetno unapređivati znanje zaposlenih putem programa kontinuirane interne i eksterne edukacije s ciljem ostvarivanja što kvalitetnije zdravstvene usluge.

2. Osnivač Ustanove

JU Zavod za bolesti ovisnosti Kantona Sarajevo je osnovan Odlukom Skupštine Kantona Sarajevo, broj 01-05-7324/14, ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 15/14).

Rješenje o upisu subjekta u sudski registar, broj Rješenja 065-0-Reg.-14-001997.

3. Sjedište Ustanove

Sjedište JU Zavod za bolesti ovisnosti Kantona Sarajevo je u ulici Nahorevska 173, Sarajevo.

4. Identifikacijski broj ustanove

ID broj 4200065950000

5. Radno vrijeme Ustanove

Odjeljenje za narkomaniju :

- **Odjeljenje za hospitalni tretman i prijemno trijažna ambulanta**
radi svakim radnim danom od 0-24h;
- **Savjetovanište za prevenciju i liječenje ovisnosti**
svaki radni dan od 8-16h;
- **Odsjek za program opioidne supstitucijske terapije OST (Metadon, Suboxon, Buprenorfin)**
radnim danom od 7-17, subotom radi od 7-15h, nedjelja je neradna, a rad praznikom kao subotom, od 7-15h

Odjeljenje za alkoholizam

- **Dnevna bolnica**
radnim danom od 8-16h;
- **Savjetovanište za alkoholizam i psihotraumu i katamnestička ambulanta**
radnim danom od 8-16 h;

Služba općih, pravnih i ekonomsko-finansijskih poslova radnim danom od 8-16h

Odjeljenje za psihosocijalnu rehabilitaciju ovisnika u zajednici (za provođenje okupacione terapije za pacijente oba odjeljenja, s ciljem postizanja što bolje rehabilitacije i resocijalizacije); odjeljenje radi od 8-16h radnim danom, a dva puta sedmično i u drugoj smjeni.

6. Pravni akti Zavoda

1. Statut Zavoda, 2017 godine („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj 1/18); raniji Statut (2000. god.) dopunjen Odlukom o izmjenama i dopunama Statuta, koju je donijela Skupština Kantona Sarajevo na sjednici 20.12.2017. godine
2. Pravilnik o radu, unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, 2018. godine
Raniji Pravilnik (2001. godine), dopunjen i usklađen sa zakonskim i podzakonskim aktima i novim Kolektivnim Ugovorom o radu, dobio saglasnost Ministarstva zdravstva KS, Odlukom o davanju saglasnosti od 30.05.2018. godine
3. Pravilnik o sprječavanju i zaštiti od kućnih infekcija, 2001 godine
4. Pravilnik o plaćama , 2003. godine
5. Pravilnik o javnim nabavkama, 2006. godine
6. Plan zbrinjavanja medicinskog otpada, 2010. godine
7. Pravilnik o prevenciji i borbi protiv korupcije, 2012.godine
8. Pravilnik o kancelarijskom poslovanju 2013. godine. Na Listu kategorija registraturne građe sa rokovima čuvanja, od Historijskog arhiva Sarajevo, dobivena je Saglasnost dana 20.1.2015.godine.
10. Pravilnik o javnim nabavkama (2016)
11. Pravilnik o Direktnom sporazumu u javnim nabavkama (2016)
12. Pravilnik o unutrašnjem nadzoru nad stručnim radom (2017)
13. Pravilnik o unutrašnjem sistemu poboljšanja kvaliteta i sigurnosti (2017)
14. Pravilnik o zaštiti na radu (2017)
15. Pravilnik o zaštiti od požara (2017)

B. ORGANIZACIJA USTANOVE

1. Organizaciona struktura

Organizacionu strukturu Zavoda čine Uprava, Sektor medicinskih poslova i Sektor nemedicinskih poslova. U okviru sektora medicinskih poslova postoje četiri (4) odjeljenja sa odsjecima. Sva odjeljenja i odsjeci imaju šefove i odgovorne medicinske sestre/tehničare sa diferenciranim nivoima odgovornosti, koji su zaduženi za organizovanje rada svake organizacione jedinice.

Poslovi i zadaci obavljaju se unutar slijedećih organizacionih jedinica - odjeljenja:

1.1. Sektor medicinskih poslova

Odjeljenje za liječenje alkoholizma, obuhvata:

- Odsjek za hospitalni tretman alkoholnih stanja (5 kreveta);
- Dnevna bolnica kao parcijalni oblik hospitalizacije (kapacitet 30 mjesta);
- Savjetovalište za alkoholizam i psihotraumu (specijalističko-konsultativna služba).

Odjeljenje za liječenje narkomanije, obuhvata:

- Odsjek za hospitalni tretman (10 kreveta) – intenzivna i postintenzivna njega za provođenje detoksikacione terapije ovisnika
- Savjetovalište za prevenciju i liječenje ovisnosti - broj pacijenata nije ograničen.
- Odsjek za programe opioidne supstitucione terapije (OST) –broj pacijenata nije ograničen (lokalitet Crni vrh ulica Omera Stupca br. 6.).

Odjeljenje za psihosocijalnu rehabilitaciju ovisnika u zajednic (za provođenje okupacione terapije za pacijente oba odjeljenja, s ciljem postizanja što bolje rehabilitacije i resocijalizacije)

Odjeljenje za monitoring, edukaciju i promociju (MEP)

U okviru ovog Odjeljenja vrše se poslovi statističke obrade podataka vezanih za pružene usluge korisnicima i sve segmente rada, stručne i naučne radove, multisektorijsku saradnju, programe edukacije, projekte u oblasti struke i nauke, publicističku djelatnost, kao i medijsku promociju ustanove.

1.2. Sektor nemedicinskih poslova

Kabinet direktora i Služba općih, pravnih i ekonomsko- finansijskih poslova

2. Promjene unutar organizacione strukture

Od sredine 2016. godine, Zavod funkcioniše u novom objektu na lokalitetu Jagomira, koji prostorno zadovoljava sve potrebe zaposlenika i pacijenata, koji su propisani standardima i normativima za bolničku djelatnost i djelatnost specijalističko- konsultativne zdravstvene zaštite. U novom objektu smještene su sve navedene organizacione jedinice, osim programa

opioidne supstitucijske terapije (OST), koji se od 2002. godine provode u objektu na drugoj lokaciji u gradu (Ul. Omera Stupca br. 6).

3. Organizacioni oblici rada

Svi terapijski postupci usaglašeni su sa doktrinarnim principima struke, međunarodnim i domaćim vodičima i smjernicama za tretman ovisnika kao i preporukama Svjetske zdravstvene organizacije (SZO) i Evropskog monitoring centra za droge i ovisnost o drogama (EMCDDA).

Programi tretmana ovisnika, bilo kojeg odjeljenja, odvijaju se na osnovu pisanih sedmičnih programa rada, kojim su precizirani termini za svaki oblik rada.

U radu sa pacijentima se koristi multidisciplinarni timski pristup, a sve odluke vezane za tretman ovisnika se donose na redovnim timskim sastancima.

Ovaj pristup rada se u praksi pokazao efikasan, radi čega se planira nastaviti u budućem periodu.

3.1. Programi tretmana koji se provode u Zavodu su:

- Program detoksifikacije (hospitalni i/ili ambulantni)
- Program supstitucije Metadonom (ambulantni)
- Program supstitucije Suboxonom (ambulantni)
- Program supstitucije Buprenorfinom (ambulantni)
- Program OST u zatvorskim uslovima
- Program Savjetovališta za prevenciju, rano otkrivanje poremećaja ponašanja i liječenje ovisnosti
- Hospitalni tretman akutnih stanja vezanih za zloupotrebu alkohola i alkoholizam (akutna pijana stanja bez kvantitativnih poremećaja svijesti, alkoholne psihoze, recidiv i teške apstinencijalne krize)
- Program Savjetovališta za prevenciju, liječenje alkoholizma i psihotraumu
- Program Dnevne bolnice alkoholizma (parcijalna hospitalizacija)
- Program okupacione terapije u toku hospitalizacije i posthospitalno s ciljem dugoročne rehabilitacije i resocijalizacije pacijenta
- Program liječenja ovisnika o kocki i igrama na sreću (socioterapijska grupa) – parcijalno uspostavljen program
- Program koordinirane brige za pacijente sa dvojnim dijagnozama, u saradnji s nadležnim centrom za mentalno zdravlje i/ili centrom za socijalni rad KS.
- Program provođenja mjera obaveznog liječenja po odluci suda, za ovisnike počinitelje nasilja u porodici.

3.2. Novi planirani programi tretmana:

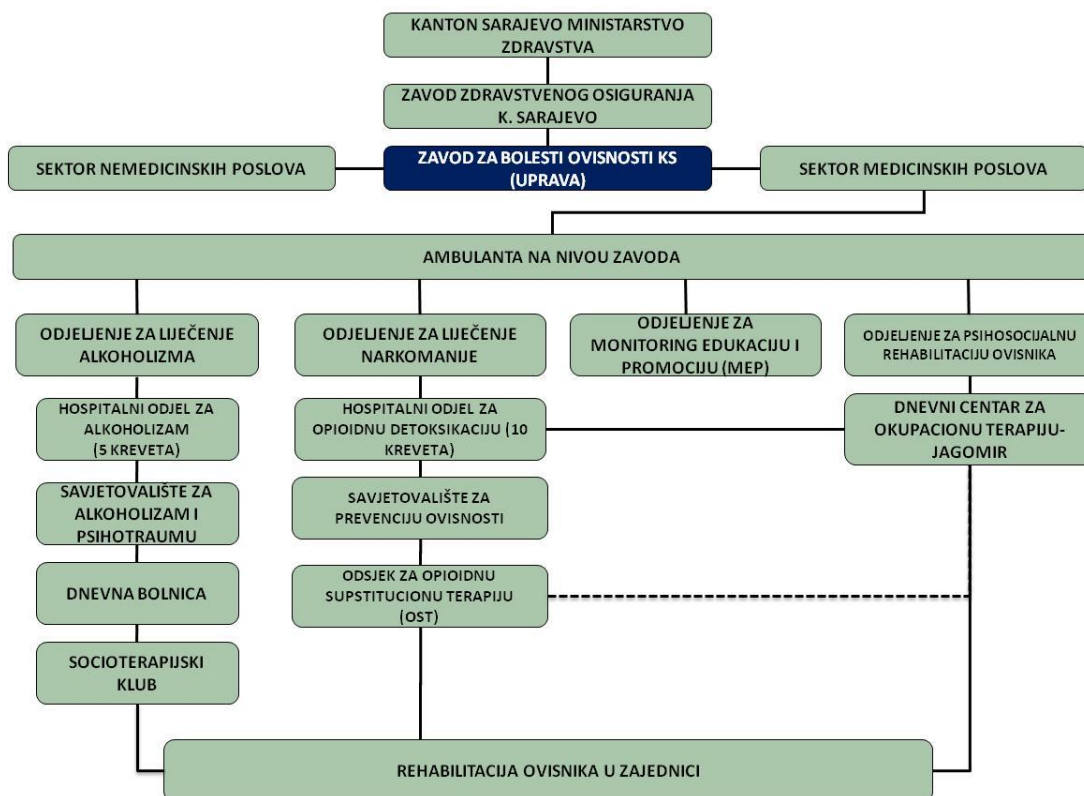
- Uspostavljanje Programa liječenja Naltrexonom
- Uspostavljanje programa liječenja ovisnika o kocki i igrama na sreću
- Uspostavljanje programa liječenja ovisnosti o duhanskim proizvodima
- Uspostavljanje programa liječenja ovisnosti o internetu (Internet Adiction) i novim nehemijskim vrstama ovisnosti (mobitel, igrice, Facebook i sl.)

Za uspostavljanje novih programa liječenja, **potrebno je obezbjediti multidisciplinarne timove za provođenje programa, usklađene sa važećim standardima i normativima za oblast sekundarne i tercijarne zdravstvene zaštite.**

Napominjemo da smo navedene programe planirali i u Planu rada za 2018. godinu, ali isti nisu realizovani, jer nisu ispunjeni neophodni kadrovski uslovi.

Važno je naglasiti da sa postojećim kadrovima, duže vrijeme pružamo usluge osobama koje imaju poremećaje vezane za zloupotrebu igara na sreću ili ovisnost o kocki, što dodatno opterećuje naše stručne timove, radi čega i tražimo povećanje broja stručnih profila neophodnih za rad sa ovom kategorijom bolesnika.

Organizaciona struktura Zavoda za bolesti ovisnosti je prikazana na shemi 1, a pozicija Zavoda u intersektorijalnoj mreži institucija Kantona Sarajevo na shemi 2.

Shema 1. Organizaciona shema Zavoda za bolesti ovisnosti Kantona Sarajevo

Shema 2. Pozicija Zavoda u intersektorijalnoj mreži institucija Kantona Sarajevo

C. UPRAVLJAČKA STRUKTURA USTANOVE

1. Organ upravljanja u Zavodu je Upravni odbor.

Upravni odbor ima pet članova i čine ga predstavnici: osnivača – tri člana, od kojih jedan mora biti ispred Ministarstva zdravstva Kantona Sarajevo, stručnih radnika Zavoda – dva člana, od kojih jedan mora biti iz reda zdravstvenih radnika.

Predsjednika i članove Upravnog odbora imenuje i razrješava Vlada Kantona Sarajevo, na prijedlog Ministarstva zdravstva Kantona Sarajevo.

Organ rukovođenja u Zavodu je direktor.

Direktor organizuje i rukovodi radom Zavoda, zastupa i predstavlja Zavod prema trećim licima i odgovoran je za zakonitost rada Zavoda. Direktora Zavoda imenuje i razrješava Upravni odbor na osnovu javnog konkursa, uz predhodnu saglasnost ministra.

Organ kontrole poslovanja u Zavodu je Nadzorni odbor.

Nadzorni odbor sastoji se od tri člana, od kojih se najmanje jedan imenuje iz reda stručnih radnika zaposlenih u Zavodu.

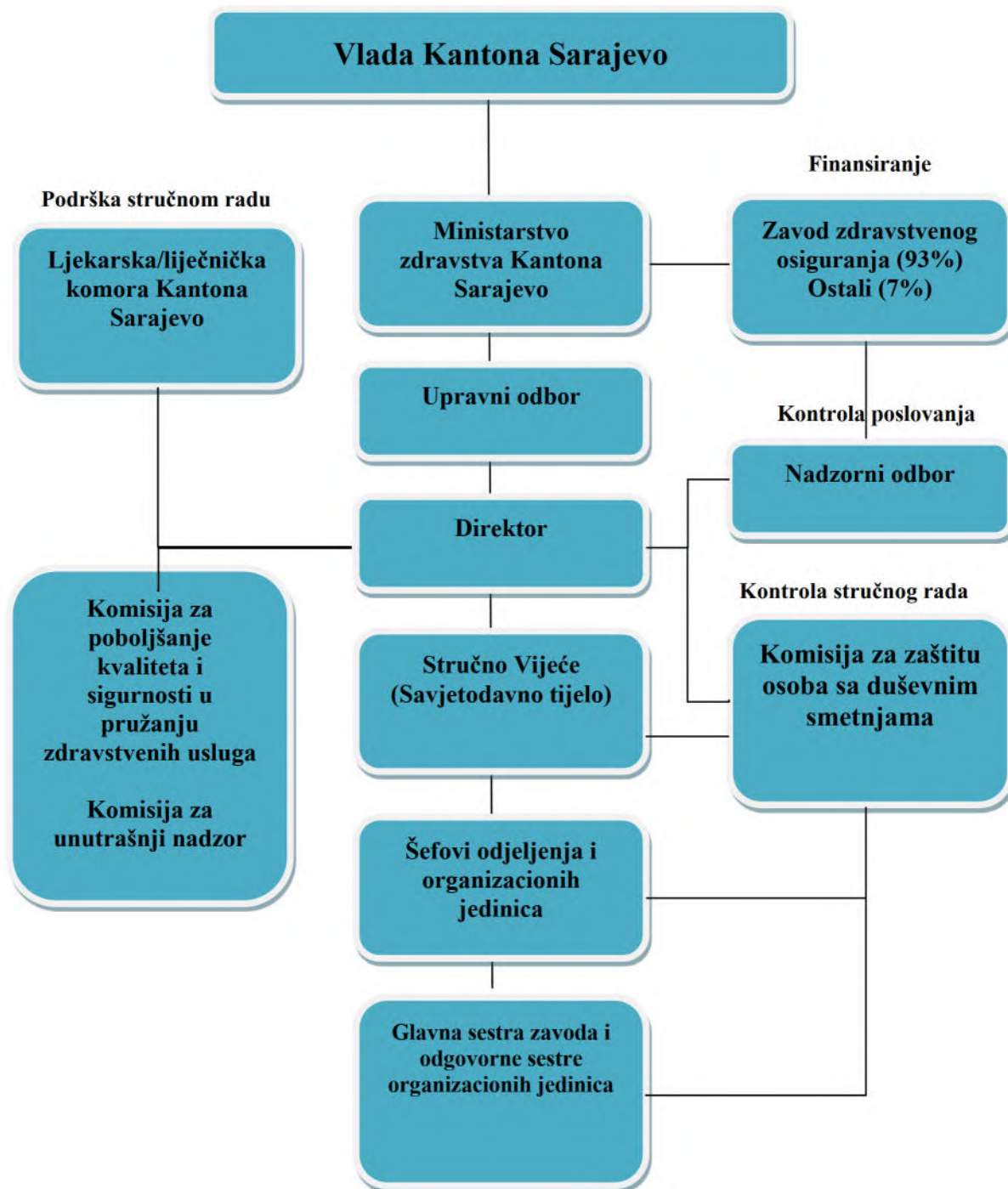
Predsjednika i članove Nadzornog odbora imenuje i razrješava Vlada Kantona, na prijedlog Ministarstva zdravstva Kantona Sarajevo.

2. Promjene unutar upravljačke strukture:

Unutar upravljačke strukture, tokom 2018. godine nije bilo promjena.

U sastavu Upravnog odbora nema predstavnika Osnivača, u Nadzornom odboru nema ni predstavnika Zavoda, ni Osnivača.

Upravljačka struktura Zavoda je prikazana i shematski (shema 3).

Shema 3: Upravljačka struktura Zavoda za bolesti ovisnosti Kantona Sarajevo

D. PROSTOR

Prilog broj 1.

Tabela 1. Prikaz prostornih kapaciteta

Naziv organizacionog segmenta ¹	Lokalitet (općina i adresa) ²	Kvadratura prostora u m ²	Ocjena stanja prostora ⁴
Odjeljenje za liječenje alkoholizma a) Savjetovalište za alkoholizam i psihotraumu (specijalističko-konsultativna služba). b) Dnevna bolnica (kapacitet 30 mjesta), parcijalni oblik hospitalizacije c) Odsjek za hospitalni tretman (5 kreveta)	Općina Centar Nahorevska 173 (novi objekat)	1217,33 m ²	Objekat nov, useljen u julu 2016. god., prostorno zadovoljava sve potrebe zaposlenika i pacijenata, koji su propisani standardima i normativima za djelatnost kojom se Zavod bavi
Odjeljenje za liječenje narkomanije a) Prijemna ambulanta b) Odsjek za hospitalni tretman (10 kreveta) c) Savjetovalište za prevenciju i liječenje ovisnosti			
Odjeljenje za psihosocijalnu rehabilitaciju ovisnika u zajednici			
Odjeljenje za monitoring, edukaciju i promociju (MEP)			
Direktor i Služba općih, pravnih i ekonomsko-finansijskih poslova			
Odsjek za programe opioidne supstitucione terapije OST	Općina Centar Omera Stupca br 6, Sarajevo	154,85 m ²	Objekat dodijeljen Zavodu, odlukom Vlade i Ministarstva zdravstva KS 2002. god.. Redovno se održava uz povremena ulaganja, prostor prekapacitiran.

Tabela 2. Prikaz promjena prostornih kapaciteta

Naziv organizacionog segmenta zdravstvene ustanove	Promjene vezane za lokalitet u odnosu na prethodnu godinu (općina i adresa)	Promjene vezane za kvadraturu prostora u m ² u odnosu na prethodnu godinu	Promjene vezane za ocjenu stanja prostora u odnosu na prethodnu godinu

Tabela 3. Prikaz planiranih ulaganja i izvršenih ulaganja vezanih za intervencije unutar postojećeg prostora ili izgradnju novog prostora

Naziv organizacionog segmenta zdravstvene ustanove	Lokalitet (općina i adresa)	Vrste intervencije vezane za prikazani prostor (npr. adaptacija, farbanje itd.)	Planirana ulaganja vezana za intervencije unutar postojećeg prostora ili gradnju novog prostora izražena u KM	Izvršena ulaganja vezana za postojećeg prostora ili gradnju novog prostora izražena u KM	Indeks izvršenja	Izvor finacijskih sredstava (primjer sredstva zdravstvene ustanove, Budžet KS, međunarodne organizacije i institucije, međunarodna kreditna sredstva itd.)

1. PLANIRANJE PROSTORA I OPREME

Planiranje vezano za prostor i opremu u 2019. godini, biće fokusirano na održavanje centralnog objekta koji je otvoren u julu 2016. godine u Jagomiru kao i poboljšanje fizičkih uslova za sprovođenje supstitucijske terapije koja se primjenjuje u drugom objektu (lokacija Crni Vrh), a koji je dugo vremena prekapacitiran.

U centralnom objektu smješteni su: Odjeljenje za hospitalni tretman alkoholizma i narkomanije sa Prijemnom ambulantom, Dnevna bolnica alkoholizma, Savjetovalište za prevenciju i tretman alkoholizma, Savjetovalište za prevenciju i liječenje ovisnosti, Odjeljenje za okupacionu terapiju ovisnika, Odjeljenje za monitoring, edukaciju i promociju (MEP) kao i kabinet direktora i Služba općih, pravnih i ekonomsko- finansijskih poslova.

U Odsjeku za opioidnu supstitucijsku terapiju-OST, u kojem se provode programi liječenja opijatskim narkoanalgeticima (Metadon, Buprenorfin i Subokson) za više od 400 pacijenata, odavno postoji intencija da se dio korisnika usmjeri na druge lokacije u zajednici, prema njihovom mjestu stanovanja.

Stručno Vijeće i menadžment Zavoda, nebrojeno puta su pokretali inicijative kod nadležnih institucija, za rasterećenje odsjeka za OST, u smislu otvaranja još jednog punkta u gradu, ali osim deklarativne, druga podrška je izostajala.

Od decembra 2016. god., navedeni punkt je značajno rasterećen preseljavanjem savjetovališta za prevenciju i liječenje ovisnosti u novi objekat u Jagomiru. Također, jedan broj stabilnih pacijenata terapiju uzima 2-3 puta sedmično, tako da je dnevna frekvencija pacijenata smanjena na 180 - 230 dnevno, što je značajno manje od ukupnog broja korisnika na terapiji.

Analizom strukture korisnika prema mjestu stanovanja, u momentu pisanja ovog dokumenta, u programu OST nalazi se 410 pacijenata, od čega s područja općine Centar 90, Starog Grada 61, Novog Sarajeva 66, Novog Grada 121, Ilidže 51, Vogošće 12, Ilijaša 5 i Hadžića 4 pacijenta.

Decentralizirani model primjene opijatske supstitucione terapije, neophodan je, ne samo zbog rasterećenja postojećeg objekta, već i zbog poštivanja prava pacijenata/korisnika na uslugu najbliže mjestu stanovanja, a što je u skladu s konceptom «Mentalnog zdravlja u zajednici», koji se u Bosni i Hercegovini provodi od završetka rata, 1996. godine, kao posljedica ozbiljne i zahtjevne reforme sistema zaštite mentalnog zdravlja stanovništva kroz pružanje usluga u zajednici.

Najnovija događanja vezana za OST službu i spremnost Vlade KS da aktivno podrži projekat formiranja jedne ili više službi za primjenu OST u zajednici, ohrabruje, zbog čega očekujemo da će se problem prekapacitiranosti postojećeg punkta riješiti u 2019. godini.

U tom smislu Ministarstvu zdravstva KS i Vladi KS, već je dostavljena specifikacija potreba u kardovima, opremi i prostoru za otvaranje navedene službe u zajednici.

Pravni osnov za realizaciju ove aktivnosti, sadržan je u Zakonu o zdravstvenoj zaštiti FBiH («Službene novine FBiH» broj 46/10), Pravilniku o bližim uvjetima prostora, opreme i kadra za osnivanje i obavljanje zdravstvene djelatnosti u zdravstvenim ustanovama («Službene novine FBiH» broj 26/12), kojim se u članu 204 definiše prostor za supstitucionu terapiju kao i Pravilniku o bližim uslovima prostora, medicinsko-tehničke opreme i stručnog kadra, koje trebaju ispunjavati centri za mentalno zdravlje u zajednici, kao i edukaciju iz oblasti zloupotrebe psihoaktivnih supstanci («Službene novine FBiH» broj 73/11).

Napomena: Neophodna oprema, za novu OST službu, prikazana je u poglavlju Planiranje rada u 2019. godini, stavka 7, strana 27.

E. LJUDSKI RESURSI I RAZVOJ LJUDSKIH RESURSA Prilog broj 2.

Tabela 1. Prikaz ukupnog broja zaposlenih prema statusu zaposlenja u tekućoj godini

Ukupan broj zaposlenih	Ukupan broj zaposlenih na neodređeno vrijeme	Ukupan broj zaposlenih na određeno vrijeme	Udio zaposlenih na određeno vrijeme u odnosu na ukupan broj zaposlenih (%)
61	55	6	10%

Tabela 2. Ukupan broj i struktura zdravstvenih radnika zaposlenih na neodređeno vrijeme po organizacionim segmentima i procentu finansiranja od strane Zavoda zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo

Naziv organizacionog segmenta	Ukupno zdr. radnika	Ukupno zdr. radnika na neodređeno vrijeme	Struktura zdravstvenog kadra								Procentat finansiranja zaposlenih od ZZOKS		
			Doktori medicine	Dr. medicine specijalisti	Dr. medicine spec. sa usmjerenom spec.	Dr. stomatologije	Dr. stomatologije specijalisti	Mr. farmacije	Djelatnici sa visokom zdr. školom	Zdravstveni tehničari VŠS		Zdravstveni tehničari SSS	
Odjeljenje za narkomaniju		26	2	3	1					5	1	14	93
Odjeljenje za alkoholizam		10	1	2	2					2	1	2	93
Služba zajedničkih poslova		2			1					1			93
UKUPNO:	41	38	3	5	4					8	2	16	93

Tabela 2a. PLAN za 2019. godinu broja i strukture zdravstvenih radnika i zdravstvenih saradnika zaposlenih na neodređeno vrijeme po organizacionim segmentima i procentu finansiranja od strane Zavoda zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo .

Naziv organizacionog segmenta	Ukupno zdravstvenih radnika i zdravstvenih saradnika	Ukupno zdr. radnika i zdravstvenih saradnika na neodređeno vrijeme	Struktura zdravstvenog kadra										Procentat finansiranja zaposlenih od ZZOKS
			Doktori medicine	Dr. medicine specijalisti	Dr. medicine spec. sa usmjerenom spec.	Dr. stomatologije	Magistri farmacije	Diplomirani socijalni radnik	Diplomirani psiholog	Djelatnici sa visokom zdr. školom	Zdravstveni tehničari VŠS	Zdravstveni tehničari SSS	
Odjeljenje za narkomaniju	40	34+6	2	3+1	1		1	3	3	1	1	20+4	93
Odjeljenje za alkoholizam	15	11+4	1	2+1	2			1	1	0+1	2	2+2	93
Služba zajedničkih poslova	2	2			1					1			93
Odjeljenje za psihosocijalnu rehabilitaciju	9	9	1					1	2	3		2	93
UKUPNO:	66	47+19	3+1	5+2	4		1	4+1	4+2	2+4	3	22+8	93

Napomena: Jedan (1) socijalni radnik (VŠS) je specificiran u rubriku zdravstveni tehničari VŠS, jer nema predviđene rubrike za zdravstvene saradnike sa VŠS.

Boldirani brojevi su planirani kadar.

Tabela 3. Ukupan broj i struktura **zdravstvenih radnika** zaposlenih na **određeno** vrijeme po organizacionim segmentima i procentu finansiranja od strane Zavoda zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo

Naziv organizacionog segmenta	Ukupno zdr. radnika	Ukupno zdr. radnika na određeno vrijeme	Struktura zdravstvenog kadra									Procenat finansiranja zaposlenih od ZZOKS	
			Doktori medicine	Dr. medicine specijalisti	Dr. medicine spec. sa usmjerenom spec.	Dr. stomatologije	Dr. stomatologije specijalisti	Mr. farmacije	Mr. farmacije specijalisti	Djelatnici sa visokom zdr. školom	Zdravstveni tehničari VŠS		Zdravstveni tehničari SSS
Odjeljenje za narkomaniju		2			1							1	93
Odjeljenje za alkoholizam		1			0							1	
UKUPNO:	41	3			1							2	93

Tabela 4. Ukupan broj i struktura zdravstvenih radnika-pripravnika po organizacionom segmentu

Naziv organizacionog segmenta	Ukupno zdr. radnika-pripravnika	Struktura zdravstvenih radnika					
		Doktori medicine	Dr. stomatologije	Mr. farmacije	Djelatnici sa visokom zdr. školom	Zdravstveni tehničari VŠS	Zdravstveni tehničari SSS
Odjeljenje za narkomaniju							
Odjeljenje za alkoholizam							
UKUPNO:							

Tabela 4 a. Procenat finansiranja zdravstvenih pripravnika po strukturi i organizacionom segmentu.

Naziv organizacionog segmenta	Procenat finansiranja zdravstvenih radnika – pripravnika						
	Doktori medicine	Dr. stomatologije	Mr. farmacije	Djelatnici sa visokom zdr. školom	Zdravstveni tehničari VŠS	Zdravstveni tehničari SSS	Procenat finansiranja
Odjeljenje za narkomaniju							
Odjeljenje za alkoholizam							
UKUPNO:							

Tabela 4 b. Prikaz ustanova od kojih su finansirani zdravstveni radnici- pripravnici po strukturi i organizacionom segmentu

Naziv organizacionog segmenta	Ustanova od koje su finansirani					
	Doktori medicine	Dr. stomatologije	Mr.farmacije	Djelatnici sa visokom zdr.skolom	Zdravstveni tehničari VŠS	Zdravstveni tehničari SSS
Zavod zdravstvenog osiguranja K.S.						
Zavod za zapošljavanje						
UKUPNO						

Tabela 5. Ukupan broj i struktura zdravstvenih saradnika zaposlenih na neodređeno vrijeme po organizacionom segmentu i procentu finansiranja od strane Zavoda zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo

Naziv organizacionog segmenta	Ukupno zdr. saradnika	Ukupno zdr. saradnika na neodređeno vrijeme	Struktura zdravstvenih saradnika			Procentat finansiranja od ZZOKS
			Zdravstveni saradnici VSS	Zdravstveni saradnici VSS- spec.	Zdravstveni saradnici VŠS	
Odjeljenje za narkomaniju	5		5	0	0	93
Odjeljenje za alkoholizam	2		1	0	1	93
UKUPNO:	7	7	6	0	1	93

Tabela 6. Ukupan broj i struktura zdravstvenih saradnika zaposlenih na određeno vrijeme po organizacionom segmentu i procentu finansiranja od strane Zavoda za zapošljavanje Kantona Sarajevo

Naziv organizacionog segmenta	Ukupno zdr. saradnika	Ukupno zdr. saradnika na određeno vrijeme	Struktura zdravstvenih saradnika			Procentat finansiranja od Zavoda za zapošljavanje Kantona Sarajevo
			Zdravstveni saradnici VSS	Zdravstveni saradnici VSS- spec.	Zdravstveni saradnici VŠS	
Odjeljenje za narkomaniju						
Odjeljenje za alkoholizam						
UKUPNO:						

Tabela 7. Ukupan broj i struktura **nezdravstvenih radnika** zaposlenih na **neodređeno** vrijeme po organizacionom segmentu i procentu finansiranja od strane Zavoda zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo

Naziv organizacionog segmenta	Ukupno nezdr. radnika	Ukupno nezdr. radnika na neodređeno vrijeme	Struktura nezdravstvenih radnika								Procenat finansiranja od ZZOKS			
			Nezdravstveni radnici VSS	Nezdravstveni radnici VŠS	Nezdravstveni radnici SSS			Nezdravstveni radnici NSS						
					S	S	S	N	V	N		K	P	K
Odjeljenje za narkomaniju		3									2		1	93
Odjeljenje za alkoholizam		1									1		0	93
Služba zajedničkih poslova		6	4	0	1						0		1	93
UKUPNO:	13	10	4	0	1						3		2	93

Tabela 8. Ukupan broj i struktura **nezdravstvenih radnika** zaposlenih na **određeno** vrijeme po organizacionom segmentu i procentu finansiranja od strane Zavoda zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo

Naziv organizacionog segmenta	Ukupno nezdr. radnika	Ukupno nezdr. radnika na određeno vrijeme	Struktura nezdravstvenih radnika								Procenat finansiranja od ZZOKS			
			Nezdravstveni radnici VSS	Nezdravstveni radnici VŠS	Nezdravstveni radnici SSS			Nezdravstveni radnici NSS						
					S	S	S	N	V	N		K	P	K
Odjeljenje za narkomaniju														93
Odjeljenje za alkoholizam														93
Služba zajedničkih poslova		3		1							1		1	93
UKUPNO:	13	3		1							1		1	93

Tabela 9. PLAN za 2018. broja nezdravstvenih radnika zaposlenih na neodređeno vrijeme po organizacionom segmentu i procentu finansiranja od strane Zavoda zdravstvenog osiguranja

Naziv organizacionog segmenta	Ukupno nezdr. radnika	Ukupno nezdr. neodređeno vrijeme	Struktura nezdravstvenih radnika									Procenat finansiranja od ZZOKS	
			Nezdravstveni radnici VSS	Nezdravstveni radnici VŠS	Nezdravstveni radnici SSS			Nezdravstveni radnici NSS		Nezdravstveni radnici NSS			
					S	S	S	N	V	N	K		P
Odjeljenje za narkomaniju	4	4								2		2	93
Odjeljenje za alkoholizam	1	1								1			93
Služba zajedničkih poslova	8	7+ 1	4	1	1							2	93
Odjeljenje za psihosocijalnu rehabilitaciju ovisnika	2	2								1		1	93
UKUPNO:	15	12+ 3	4	1	1					3+ 1		4+ 1	93

Boldirani brojevi su planirani kadar

PLANIRANJE LJUDSKIH RESURSA

1. Broj zaposlenih kadrova:

Dugogodišnji problem Zavoda vezan je za deficit stručnih kadrova i pomoćnog osoblja.

Broj zaposlenih kadrova nije usklađen sa brojem kadrova predviđenih u Pravilniku o sistematizaciji radnih mjesta (28 radnika manje).

U Zavodu je sada zaposleno 60 ljudi različitih stručnih profila, kao što su ljekari specijalisti neuropsihijatri, doktori medicine specijalizanti i sekundarci, medicinske sestre/tehničari (SSS, VŠS, VSS), diplomirani psiholozi, socijalni radnici (VŠS, VSS), te neophodni stručni kadrovi nemedicinskih disciplina, kao i pomoćno osoblje (servirke, spremačice, vozač, recepcioner)

1. Deficit kadrova i potrebe:

Zavod stalno radi sa minimalnim brojem stručnih kadrova, na granici funkcionisanja.

Od 2008. godine, Zavod nije povećao broj niti za jednog zaposlenika, iako za to postoji potreba, posebno u ljekarima i medicinskim sestrama/tehničarima.

Preseljenjem ustanove u novi objekat, došlo je do značajnog povećanja obima poslova, koji je posebno vezan za zbrinjavanje osoba u akutnim pijanim stanjima ili stanjima intoksikacije drugim psihoaktivnim supstancama, zbrinjavanje psihotičnih stanja izazvanih supstancama, teških apstinencijalnih kriza kao i zbrinjavanje komplikovanih komorbiditetnih stanja.

Novi Pravilnik o radu i sistematizacija radnih mjesta (2018.), koji je usklađen sa novim Kolektivnim ugovorom o pravima i obavezama poslodavaca i radnika u oblasti zdravstva za područje Kantona Sarajevo, Zakonom o zdravstvenoj zaštiti FBiH kao i potrebama Zavoda iz djelatnosti kojom se bavi, predvidio je povećanje broja deficitarnih stručnih profila.

Shodno tome, u 2019. godini planira se slijedeće:

- Prijem nedostajućih kadrova na nivou Zavoda:
jedan magistar farmacije (VSS) – **ukupno jedan (1)**
- Jedan diplomirani ekonomista (VSS) – **ukupno jedan (1)**
- Prijem novih kadrova za potrebe Prijemne ambulante:
jedan ljekar i četiri medicinske sestre/ tehničara za turnus – **ukupno pet (5)**
- Prijem novih kadrova za potrebe hospitalnog odjeljenja za alkoholizam:
jedan ljekar, jedna dipl. medic. sestra VSS, dvije med.sestre/ tehničara SSS – **ukupno četiri (4)**
- Prijem novih kadrova za potrebe Odjeljenja za psihosocijalnu rehabilitaciju:
jedan ljekar, jedna diplomirana medicinska sestra, dvije medicinske sestre/ tehničari (SSS), dva okupaciona terapeuta (VSS/VŠS), dva dipl. psihologa, jedan dipl. socijalni radnik, jedna spremačica, jedna servirka – **ukupno jedanaest (11).**
- planiranje neophodnih kadrova (stručni timovi) za nove programe tretmana za različite oblike ovisnosti (ovisnost o igrama na sreću, nove nehemijske ovisnosti, ovisnost o duhanu).
- Neophodan kadar za potrebe nove službe za OST (prema specifikaciji)

Napomena:

Potreba za neophodnim kadrovima, za novu OST službu, prikazana je u poglavlju Planiranje rada u 2019. godini, stavka 7, strana 27.

Napomena:

Sastav stručnog tima je usklađen sa standardima i normativima predviđenih kadrova sekundarne i tercijarne zdravstvene zaštite za usluge u mentalnom zdravlju (Strategija i politika mentalnog zdravlja FBiH 2012-2020, Plava knjiga 2014, Federalno ministarstvo zdravstva, Sarajevo i Mostar 2014).

STRUČNO I NAUČNO USAVRŠAVANJE**Tabela 11. Broj specijalizacija prema organizacionoj strukturi**

Naziv organizacionog segmenta	Broj planiranih specijalizacija u 2019. godini	Broj realiziranih specijalizacija u 2018. god.
Odjeljenje za narkomaniju	Psihijatrija 1	0
Odjeljenje za alkoholizam	0	0
UKUPNO:	1	0

Napomena: Na specijalizantskom stažu trenutno se nalaze tri (3) ljekara. Početkom 2018. godine realizirana je jedna specijalizacija iz Plana za 2017. godinu. Za 2018. godinu tražene su dvije specijalizacije iz psihijatrije, koje su i odobrene ali još nisu realizirane, dok se ne riješi pitanje finansiranja specijalizacija od strane Zavoda zdravstvenog osiguranja KS

Tabela 12. Broj usmjerenih specijalizacija prema organizacionoj strukturi

Naziv organizacionog segmenta	Broj planiranih usmjerenih specijalizacija	Broj realiziranih usmjerenih specijalizacija u 2017
	Subspecijalizacija iz bolesti ovisnosti 0	2 (odobrene, ali nisu realizirane)
UKUPNO:	0	2

Napomena: Važeći Pravilnik o specijalizacijama i subspecijalizacijama doktora medicine, doktora stomatologije i magistara farmacije („Službene novine FBiH”, br. 6/11, 11/11, 17/11, 26/11,82/11, 41/12, 79/12, 55/13, Isp. 95/13, 52/14., 54/14 i br. 62/15) sa Planom i programom („Službene novine FBiH”, br. 17/2011) predvidio je subspecijalizaciju iz bolesti ovisnosti. Planom Federalnog Ministarstva zdravstva za 2017. godinu, odobrene su dvije subspecijalizacije, ali iste nisu realizirane.

Tabela 14. Prikaz naučnih stupnjeva u JU Zavod za bolesti ovisnosti Kantona Sarajevo

Naziv ustanove	Ukupan broj odbranih magisterija	Ukupan broj odbranih doktorata	Ukupan broj naučnih stupnjeva
Služba zajedničkih poslova	3	1	4
Odjeljenje za alkoholizam	0	1	1
Odjeljenje za narkomaniju	3	0	3
UKUPNO:	6	2	8

Napomena: Pored navedenog tri ljekara su upisana na postdiplomski studij, a jedan na doktorski studij Medicinskog Fakulteta Univerziteta u Sarajevu.

PLAN KONTINUIRANE EDUKACIJE

1 Programi kontinuirane stručne edukacije

Jedan od principa rada Zavoda je i kontinuirana interna i eksterna edukacija zaposlenih kadrova koja se i dalje sprovodi, a posebno je usmjerena na mlade i tek zaposlene kadrove svih profila. Istu praksu namjeravamo nastaviti i u 2019. godini

1.1 Kontinuirana interna edukacija se sprovodi prema Godišnjem Planu interne edukacije svih članova tima koji usvaja Stručno Vijeće i direktorica Zavoda. Godišnji Plan interne edukacije za 2019. godinu je usvojen i već je krenuo sa realizacijom.

1.2 Edukacija timova Centara za mentalno zdravlje iz bolesti ovisnosti

Rješenjem Federalnog ministarstva broj 02-37-5658/12, od 19.4.2013.godine, JU Zavod za bolesti ovisnosti Kantona Sarajevo, odobreno je obavljanje edukacije iz oblasti psihoaktivnih supstanci, što namjeravamo raditi i u 2019. godini.

1.3. Edukacija za specijalizante psihijatrije

U skladu sa Pravilnikom o specijalizacijama i subspecijalizacijama doktora medicine, doktora stomatologije i magistara farmacije (Službene novine FBiH, broj 6/11, 11/11, 17.11, 22/11, 26/11, 82/11, 41/12,79/12, 55/13, Isp. 95/13, 52/14, 54/14), sa Planom i programom (Službene novine FBiH, broj 17/2011), u Zavodu se provodi edukacija iz bolesti ovisnosti za specijalizante iz psihijatrije drugih zdravstvenih ustanova Kantona i Federacije BiH, u trajanju od 4 mj. /raniji program) ili 5 mjeseci (novi program), što će se nastaviti i u 2019. godini.

2. Učešće na stručnim skupovima u 2019 godini

U skladu sa finansijskim mogućnostima, u 2019. godini planiramo uzeti učešće u svim organizovanim oblicima stručnog usavršavanja u zemlji i inostranstvu, a planiramo također nastaviti publicističku djelatnost objavljivanjem stručnih radova u relevantnim stručnim časopisima kao i uključivanje u izradu edukativnih brošura.

Napomena: Zakonska obaveza profesionalaca u zdravstvu da se kontinuirano educiraju i stručno usavršavaju je limitirana nedostatkom finansijskih sredstava u Budžetu Zavoda zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo, što je realna prepreka za realizaciju ovog cilja u većem obimu.

2. Sastanci Stručnih Kolegija Zavoda u 2019. godini

- Stručni Kolegij u čiji sastav ulaze svi ljekari i Glavna sestra Zavoda planiramo održavati četiri do pet puta godišnje. Stručni Kolegij u širem sastavu, koji obuhvata i stručne saradnike (psiholozi i socijalni radnici), održava se nekoliko puta godišnje, zavisno od potreba.
- Radni sastanci (jutarnji raport) se održavaju svakodnevno, a njima prisustvuju : šefovi Odjeljenja i ljekari sa Odjeljenja , glavna sestra Zavoda i odgovorne sestre Odjeljenja i Odsjeka .
- Timski sastanci na Odjeljenjima se održavaju jedanput sedmično (40-50 godišnje), a njima prisustvuju svi članovi tima određenog Odjeljenja.

3. Broj sastanaka Stručnog Vijeća Zavoda u 2019. godini.

Stručno Vijeće Zavoda čine direktor , šefovi organizacionih jedinica i Glavna sestra Zavoda , a planirano je održavanje u skladu sa organizacionim i stručnim potrebama (prosječno jednom mjesečno).

4. Ostale aktivnosti u 2019. godini.

- Nastaviti aktivnosti vezane za primarnu prevenciju zloupotrebe alkohola i drugih psihoaktivnih supstanci, posebno među mladima, te s tim u vezi uzeti učešće na javnim tribinama, okruglim stolovima i svim javnim skupovima koji su vezani za promociju zdravog stila života i prevenciju razvoja bolesti ovisnosti.
- Kao akreditovana zdravstvena ustanov, nastaviti aktivnosti vezane za poboljšanje kvaliteta i sigurnosti u pružanju usluga, u skladu sa AKAZ standardima.
- Nastaviti saradnju sa predstavnicima različitih medija (elektronski i printani mediji).
- Nastaviti stručnu i tehničku saradnju sa svim stručnim disciplinama i svim sektorima u društvu koji su relevantni za problem ovisnosti.

Napomena:

U okviru multisektorijske saradnje, Zavod već ima potpisane Ugovore o saradnji sa velikim brojem Vladinih i Nevladinih ustanova, a istu praksu namjeravamo nastaviti u 2019. godini.

PLAN RADA U 2019. GODINI

Planiranje rada Zavoda u 2019. godini sa projekcijom na 2020. i 2021. godinu, biće fokusirano na planiranje ljudskih resursa, održavanje postojećih službi uz poboljšanje i znavljanje medicinske opreme, educiranje i stručno usavršavanje kadrova, monitoring i evaluaciju svih segmenata rada, kao i planiranje ekonomsko-finansijskog poslovanja s ciljem ostvarivanja što boljeg kvaliteta usluga koje Zavod pruža.

Sve buduće aktivnosti imaju cilj da se, uz što kvalitetniju zdravstvenu uslugu, postigne zadovoljstvo pacijenata i pozitivni rezultati rada i poslovanja, cijeneći strateške principe Zavoda, koji su navedeni u nastavku teksta.

1. Strateški principi rada Zavoda su:

1. Multidisciplinarni timski pristup,
2. Visoki kvalitet zdravstvene usluge, uz kontinuirano poboljšanje kvaliteta rada
3. Kontinuirana medicinska edukacija osoblja,
4. Stalno stručno usavršavanje postojećih programa liječenja i uspostavljanje novih u skladu sa preporukama SZO,
5. Uključivanje u naučno istraživačke projekte iz oblasti ovisnosti,
6. Primarna prevencija i rano otkrivanje poremećaja,
7. Medijska promocija rada ustanove,
8. Monitoring i evaluacija svih segmenata rada,
9. Multisektorijska saradnja,
10. Pozitivno finansijsko poslovanje

2. Organizaciona struktura

Organizaciona struktura, koja je prikazana u poglavlju B – Organizacija ustanove (str.7), neće se bitnije mijenjati u narednom periodu. Mogućnost uspostavljanja još jednog punkta za OST terapiju, ne mijenja bitno organizacionu strukturu, osim u dijelu koji se tiče preraspodjele kadrova.

Organizovanje rada Zavoda je dinamična varijabla, koja je podložna promjenama, zavisno od broja pacijenata, razvojne faze bolesti u kojoj se nalaze, raspoloživog broja kadrova, te drugih vanjskih faktora koji mogu uticati na svakodnevne procese rada.

Organizacionu strukturu Zavoda čine dva sektora - sektor za medicinske poslove i sektor za nemedicinske poslove u okviru kojih djeluju različita odjeljenja o odsjeci, kao posebne organizacione jedinice.

Sva odjeljenja i odsjeci imaju šefove i odgovorne medicinske sestre/tehničara sa diferenciranim nivoima odgovornosti, koji su zaduženi za organizovanje rada svake organizacione jedinice.

3. Organizacioni oblici rada koji se provode u Zavodu su:

Postojeći programi tretmana koji se provode u Zavodu, navedeni su u poglavlju B – Organizacija ustanove (tačka 3, str.8)

Organizacioni oblici rada se provode putem posebnih programa tretmana ovisnika, koji su specifični za svaku organizacionu jedinicu, a prema pisanim sedmičnim planovima rada i preciziranim terminima

U radu sa pacijentima se koristi multidisciplinarni timski pristup, a sve odluke vezane za tretman ovisnika se donose na redovnim timskim sastancima.

Ovaj pristup rada se u praksi pokazao efikasan, radi čega se planira nastaviti u budućem periodu.

U programima detoksikacije (kratkoročni ili dugoročni), terapijski cilj je apstinencija od opijata uz dugoročnu rehabilitaciju u izabranoj terapijskoj zajednici, zavisno od želje samog pacijenta. Ovaj postupak predstavlja početnu fazu dugoročnog programa odvikavanja i ne uključuje akutna stanja izazvana upotrebom psihoaktivne supstance.

Stanja intoksikacija, koja uključuju intoksikacije alkoholom ili opijatima (overdosis), sa kvantitativnim poremećajima svijesti i druga stanja, prvo se tretiraju u jedinicama intenzivne njege internih disciplina (3-7 dana), a nakon uspostavljanja vitalnih parametara upućuju u Zavod na dalji tretman u hospitalnim uvjetima (na period prosječno 7-14 dana, samo izuzetno duže, a maksimalno do 1 mjesec).

S tim u vezi očekujemo **da predstavnici Zavoda budu uključeni u izradu Puta pacijenta u oblasti zloupotrebe psihoaktivnih supstanci, intoksikacije i trovanja istim, a u vezi djelatnosti kojom se Zavod bavi.**

Akutna pijana stanja bez poremećaja svijesti, alkoholna psihotična stanja, teške alkoholne krize i recidivi, tretiraju se u hospitalnim uvjetima do stabiliziranja psihosomatskog stanja pacijenta.

U programima održavanja/supstitucije (kratkoročni ili dugoročni) terapijski cilj je apstiniranje od opijata uz farmakološku asistenciju Metadona (Heptanon), Suboxona (Bupernorfin + Naloxon) ili Buprenorfina u dozi koja se prilagođava individualnim potrebama pacijenta u određenom vremenskom periodu.

U programima OST u zatvorskim uslovima, cilj je da se obezbjedi terapija za ovisnike kojima je izrečena mjera sankcije, a predhodno su bili uključeni u supstitucijski program, ili da se terapija uključi osobama ovisnicima koje se nalaze na izdržavanju zatvorske kazne, a koji ranije nisu bili na tretmanu.

Navedenu terapiju, uključujući nabavku, evidentiranje i izvještavanje, Zavod je obezbjeđivao dugi niz godina za potrebe KPZ Sarajevo, zbog odbijanja uprave zatvora da tu obavezu preuzme na sebe, a od 2017. godine, saradnja je unaprijeđena potpisivanjem ugovora kojim su precizirane uzajamne obaveze i definisana procedura primjene terapije za ovisnike osuđenike i odvija se bez poteškoća.

U programima rada oba savjetovališta za prevenciju i tretman, cilj je rano otkrivanje poremećaja ponašanja koji su vezani za upotrebu/zloupotrebu psihoaktivne supstance, rana terapijska intervencija i sprječavanje dalje upotrebe supstance.

U programima dnevnih centara (Dnevna bolnica alkoholizma i Dnevni centar za rehabilitaciju ovisnika u zajednici), cilj je da se ovisnicima, koji su završili program detoksikacije, omogući rehabilitacija putem okupacione terapije (radna, rekreativna) u relativno dugom vremenskom periodu (3-6 mjeseci) i time zaokruži program odvikavanja, kako bi proces njihove reintegracije u zajednicu bio što lakši. Za manji broj opijatskih ovisnika, boravak u Dnevnom centru će biti faza pripreme za odlazak u terapijsku zajednicu kako bi nastavili dugoročni program rehabilitacije (1-2 godine).

Za ovisnike alkoholičare koji uspostave apstinenciju putem Savjetovališta ili kraće hospitalizacije (7-14 dana), nastavak daljeg tretmana se planira putem Dnevne bolnice (1-3 mjeseca), a program dugoročne rehabilitacije i resocijalizacije u klubovima liječenih alkoholičara ili pak terapijskim zajednicama koje nude takav oblik programa liječenja (prosječno 1-2 godine, a nekada bez ograničenja).

3.1. Novi planirani programi tretmana

Stručnjaci Zavoda su odavno prepoznali potrebu za otvaranjem novih programa tretmana, najviše vezanih za savremene trendove populacije ka uzimanju psihoaktivnih supstanci. U takve programe ubrajamo slijedeće:

- Uspostavljanje Programa liječenja Naltreksonom
- Uspostavljanje programa liječenja ovisnika o kocki i igrama na sreću
- Uspostavljanje programa liječenja ovisnosti o duhanskim proizvodima
- Uspostavljanje programa liječenja ovisnosti o internetu (Internet Adiction) i novim nehemijskim vrstama ovisnosti (mobitel, igrice, Facebook i sl.)

Za uspostavljanje novih programa liječenja, potrebno je obezbjediti multidisciplinarne timove za provođenje programa, u skladu sa standardima i normativima kadrova za sekundarni i tercijarni nivo zdravstvene zaštite.

Napomena:

Naltrexon (Naltrexon hidroklorid) je derivat naloxona, koji ima široko indikaciono područje, jer je podjednako efikasan kako u liječenju alkoholizma, tako i u liječenju heroinske ovisnosti.

Spada u čiste opioidne antagoniste, koji djeluju po principu okupiranja opijatnih receptora u mozgu, čime neutralizira žudnju za supstancom (alkohol ili opijati), ne izaziva euforiju i omogućava održavanje apstinencije. U slučaju alkoholne ovisnosti, osim navedenog, pomaže u smanjivanju rizika za recidiv, najviše time što značajno smanjuje žudnju za pijenjem alkohola.

Naltrexon je lijek namijenjen za svakodnevnu peroralnu upotrebu i služi za prevenciju recidiva i održavanje apstinencije ostvarene u hospitalnim uslovima.

Proizvodi se u tabletama od 50 mg koje mogu da se uzimaju svakodnevno u pojedinačnoj dozi, ili svaki drugi dan u duploj dozi jednokratno (100 mg). Nuspojave koje izaziva se javljaju najčešće u početku primjene lijeka i obično su kratkotrajne i prolazne.

Iako je 2015. godine bio stavljen na Bolničku Listu lijekova pod R.Br. 328 (Službene novine Kantona Sarajevo, br. 29/15 i 41/15), novom Odlukom o izmjenama i dopunama Pozitivne, bolničke i magistralne Liste lijekova iz 2016. kao i u Revidiranoj listi iz 2017. godine, skinut je sa liste, tako da ne postoji mogućnost njegove primjene u svakodnevnoj praksi.

3.2. Finansiranje programa tretmana

Metadonski program se od 2002.g., realizira sredstvima Budžeta Kantona Sarajevo, a od 2007. do septembra 2016. godine i dodatnim sredstvima donacije Global Fonda UNDP.

Unazad dvije godine (2017. i 2018.), program se realizira u skladu s dogovorom koji je ostvaren između Vlade KS i Razvojnog programa UN.

Vlada Kantona Sarajevo, na 66. sjednici održanoj 23.01.2017. godine, dala je saglasnost na Memorandum o razumijevanju između Razvojnog programa Ujedinjenih naroda i Kantona Sarajevo kao i na Okvirni dogovor o sufinansiranju projekta između Razvojnog programa Ujedinjenih nacija i Ministarstva zdravstva Kantona Sarajevo.

Ovim dogovorom, Vlada KS se obavezala da će obezbjediti finansijski doprinos u ukupnom iznosu od 175.000 KM (100.000 KM iz Budžeta KS i 75.000 KM iz budžeta Zavoda zdravstvenog osiguranja KS), a UNDP će za navedenu sumu, putem međunarodnih tendera, obezbjediti metadon i skrining testove za 320 pacijenata, što je znatno manje od sume potrebne za nabavku navedenih roba po tržišnim cijenama, čime će se ostvariti značajna ušteda Kantonu Sarajevo u vrijednosti od 176.353 KM, koliko bi dodatno trebalo izdvojiti sredstava, ako bi se roba nabavljala putem postupka domaćih javnih nabavki, što bi iznosilo ukupno 351.353 KM.

Program supstitucije Suboxonom, koji je započeo 2010. godine u Kantonu Sarajevo, kao i Buprenorfina 2013., za zdravstveno osigurana lica Kantona Sarajevo, realiziraju se iz sredstava Zavoda zdravstvenog osiguranja KS bez poteškoća, putem receptata koje propisuju ovlašteni doktori Zavoda, kojima je ZZO dao personalne šifre.

4. Planiranje kontrole, monitoringa i evaluacije radnih procesa

Zavod ima uspostavljen unutrašnji informacijski sistem za praćenje tretmana pacijenta (Intranet), što uključuje vođenje i arhiviranje medicinske dokumentacije, ali još nema uspostavljen softver za obradu svih podataka, kreiranje izvještaja u realnom vremenu kao i povezanost sa ZIS Kantona Sarajevo, što će biti zadatak u narednom periodu.

Informacioni sistem u KS, iako je njegova realizacija započela još 2005. god., nikada nije uspostavljen za sve zdravstvene ustanove, što predstavlja realnu prepreku za bolje praćenje korisnika usluga u sistemu zdravstvene zaštite u Kantonu Sarajevo.

Bez obzira na navedeno, postojeći informacijski sistem omogućava izvještavanje o kretanju morbiditeta vezanog za droge i alkohol za potrebe Nacionalnog informacionog sistema, što je u skladu sa zahtjevima Evropskog monitoring centra za praćenje droga (EMCDDA) i Državne strategije suzbijanja zloupotrebe droga u Bosni i Hercegovini koja je na snazi od marta 2009. godine. Zavod je učestvovao u izradi pregleda stanja vezanog za droge u BiH i nacionalne godišnje izvještaje od 2009. godine do danas, što namjerava činiti i dalje.

Funkcija kontrole rada primarno je vezana za dva nivoa:

- Kontrola operativnog procesa rada
- Kontrola zaštite prava pacijenata
- Kontrola finansijskog poslovanja

4.1. Kontrola operativnog procesa rada obuhvata kontrolu rada svih zaposlenika, koja se posebno odnosi na uredno vođenje protokola, medicinske dokumentacije i primjenu pisanih procedura vezanih za usluge koje se daju pacijentima u svakom programu tretmana.

Osnovni dio pisane dokumentacije su protokoli:

- Glavni Protokol Zavoda za evidenciju svih pacijenata koji se jave na pregled,
- Protokol Odjeljenja za alkoholizam,
- Protokol Odjeljenja za narkomaniju,
- Protokol Savjetovališta,
- Protokol programa Metadonske supstitucione terapije,
- Knjiga narkotika za precizno evidentiranje izdatog Metadona,
- Evidencija o izdatim receptima Suboxona
- Evidencija o izdatim receptima Buprenorfina

Standardna operativna procedura obuhvata sljedeću dokumentaciju:

Nivo hospitalnog liječenja	Nivo ambulantnog liječenja
<ul style="list-style-type: none"> • Protokol, • Obrazac liječenih ovisnika, • Istorija bolesti (intervju psihijatra, sestrinska lista), • Terapijski ugovor, • Evidencija o medikamentoznoj terapiji • List praćenja medicinske sestre/tehničara, • List praćenja psihologa, • List praćenja socijalnog radnika, • Timska procjena, • Otpusno pismo	<ul style="list-style-type: none"> • Protokol, • Obrazac liječenih ovisnika (standardizirani), • Sestrinska lista • Zdravstveni karton sa evidencijom utroška medikamenta (Metadon/Suboxon/Buprenorfin) • Terapijski ugovor, • Psihijatrijski nalaz (prvi i kontrolni) • Obrazac rezultata skrining testa • OKLA – Ogledni klub liječenih alkoholičara (sedmično), za posthospitalno praćenje pacijenata

U ostalu dokumentaciju spadaju:

- Sedmični programi rada odjeljenja/odsjeka,
- Evidencija izvještaja ljekara u dežurstvu,
- Evidencija izvještaja medicinskih sestara/tehničara koji rade u smjenama,
- Sedmični izvještaji rada tima,
- Mjesečni izvještaji rada tima,
- Mjesečni izvještaj Komisije za primjedbe i pohvale,
- Mjesečni izvještaj Glavne sestre o provedenom postupku zbrinjavanja farmaceutskog otpada,
- Mjesečni izvještaj Glavne sestre o sterilnosti radnih površina

Za realizaciju radnih zadataka koriste se stručni vodiči, pravilnici i pisane procedure:

- Vodič za primjenu Metadona,
- Vodič za primjenu Suboxona/Buprenorfina,
- Pravilnik o sprječavanju intrahospitalnih infekcija,
- Pravilnik o načinu zbrinjavanja farmaceutskog otpada,
- Standardni postupak kod fizičkog obuzdavanja-protokol primjene sa listom sestrinskih postupaka,
- Obrazac za plan i realizaciju koordinirane brige,
- Zapisnik o nepredviđenom događaju

4.2. Kontrola zaštite prava pacijenata, vrši se putem Komisije za zaštitu prava osoba sa duševnim smetanjama, u skladu sa Zakonom o zaštiti osoba sa duševnim smetnjama ("Službene novine FBiH" broj 37/01, 40/02, 52/11, 14/13).

Komisija će nastaviti sa radom i u 2019. godini.

Napomena:

Komisiju čine tri člana od kojih je jedan vanjski (predsjednik), a dva iz sastava zaposlenika. Komisija se sastaje obavezno jedanput mjesečno, a po potrebi i češće. Komisija dostavlja izvještaje o svom radu direktoru Zavoda svakog mjeseca, a godišnji izvještaj rada dostavlja i Ministarstvu zdravstva Kantona Sarajevo.

Komisija svoj rad temelji na izvršenju zadataka utvrđenim Članom 52 Zakona, a koji se odnosi na pregled medicinske dokumentacije, praćenje postupaka prema pacijentima-osobama sa duševnim smetnjama, izvršavanje zakonskih obaveza prema Sudu i drugim institucijama, ali i na neposrednom kontaktu sa zdravstvenim zaposlenicima, pacijentima sa duševnim smetnjama, njihovim zakonskim zastupnicima, kao i neposrednim uvidom u uslove boravka, poštivanje dostojanstva, prava i sloboda osoba sa duševnim smetnjama.

4.3. Kontrola finansijskog poslovanja obuhvata planiranje budžeta i raspodjelu sredstava prema godišnjem planu.

Za vođenje i ažuriranje računovodstvene dokumentacije odgovorni su stručni kadrovi službe zajedničkih poslova i direktorica.

Za ispravnost sveukupnog finansijskog poslovanja odgovorni su: Upravni odbor, Nadzorni odbor, direktor, stručni kadrovi službe zajedničkih poslova, revizorska kuća koja vodi knjigovodstvene poslove, a revizija finansijskih izvještaja je u nadležnosti ovlaštenog revizora.

Kontrola operativnog rada i finansijskog poslovanja prikazana je i tabelarno.

Kontrola rada prema nadležnostima

	Operativni proces rada	Finansijsko poslovanje
Kontrola rada	Direktor Stručno vijeće Šefovi Odjeljenja/Odsjeka Glavna sestra Zavoda	Direktor Upravni odbor Nadzorni odbor
Izvoršioc i posla	Svi zaposleni	Direktor Stručna služba zajedničkih poslova

5. PLANIRANJE ODRŽAVANJA SISTEMA KVALITETA I SIGURNOSTI

U julu 2018. godine, Zavod je dobio **Certifikat za kvalitet i akreditaciju AKAZ**, koji dodjeljuje Agencija za kvalitet i akreditaciju u zdravstvu FBiH, sa procentom ispunjenosti certifikacijskih standarda za bolnice u iznosu od 100% i akreditacijskih standarda 94,40%.

U skladu sa Zakonom o sistemu poboljšanja kvaliteta, sigurnosti i o akreditaciji u zdravstvu ("Službene novine FBiH", broj 59/05, 52/11), Zavod je ispunio 1256 kriterija za 37 standarda koji su primjenjivi za djelatnost kojom se bavi, te izradio ukupno 303 dokumenta iz ove oblasti.

U okviru mogućnosti i raspoloživih sredstava, Zavod će planirati kontinuirane aktivnosti vezane za poboljšanje i održavanje sistema kvaliteta i sigurnosti zdravstvene zaštite ovisnika

Napomena:

Akreditacijski standardi za bolnice (ukupno 55 i preko 5000 kriterija), koji su definisani 2005. godine u saradnji sa HQS (Health Quality Service, London, UK), predviđaju broj hospitalizacija na 1000 osiguranika / stanovnika ili prosječan broj dana liječenja na 1000 osiguranih lica.

*Akreditacijski standardi zdravstvene zaštite za bolesti ovisnosti još nisu definisani u Federaciji BiH, a osloniće se na standarde bolničke zdravstvene zaštite (sekundarni nivo) i dijelom standarde Centara za mentalno zdravlje (primarni nivo), a posebno **standard 50** koji se referiše na mentalno zdravlje.*

Dokumentirane (pisane) politike i procedure kojih ima 438, a u oblasti mentalnog zdravlja i psihijatrije definisane su 264 politike i procedure iz kojih ćemo izdvojiti one koje su primjenjive za oblast ovisnosti o psihoaktivnim supstancama (PAS).

6. PLANIRANJE POSTUPKA FORENZIČKOG ZBRINJAVANJA OVISNIKA

U Zavodu se sprovode sudske mjere obaveznog liječenja od ovisnosti na slobodi, osoba koje su počinioci nasilja u porodici, ako su nasilje izvršili pod dejstvom alkohola ili druge psihoaktivne supstance, u skladu sa Pravilnikom o načinu i mjestu provedbe obaveznog liječenja od ovisnosti počinitelja nasilja u porodici («Službene novine FBiH», br. 23/08 i 99/15).

Osobe sa izrečenom navedenom mjerom, uključuju se u ambulantni program tretmana, koji je prilagođen individualnim potrebama i psihopatološkom poremećaju, uz obavezno vođenje evidencije o toku tretmana, kao i izvještavanje prema ovlaštenoj instituciji (centri za socijalni rad).

Navedene aktivnosti će se realizirati i u 2019. godini.

Napomena:

U Kantonu Sarajevo ne postoji ustanova za adekvatno zbrinjavanje (čuvanje), liječenje i rehabilitaciju duševno poremećenih osoba, počinitelja krivičnih djela, a postojeće zdravstvene ustanove nisu ni kadrovski ni prostorno osposobljenje za ovakvu namjenu.

Zbog toga je, na inicijativu predstavnika Gradske psihijatrijske bolnice Jagodir i Zavoda za bolesti ovisnosti Kantona Sarajevo davno pokrenuta inicijativa za uspostavljanje navedene ustanove, jer problemi vremenom postaju sve veći te je još 2014. godine bio napravljen prijedlog Elaborata o uspostavljanju Ustanove za forenzičku psihijatriju u Kantonu Sarajevo, koji nikada nije realiziran.

Najnovija inicijativa, koju je krajem 2016. godine pokrenula JU Psihijatrijska bolnica Kantona Sarajevo, ima izgleda da će biti uspješna, jer već postoji finansijski plan za njenu realizaciju.

7. PLANIRANJE POTREBA I USLOVA ZA OTVARANJE NOVE SLUŽBE ZA PRIMJENU OPIJATSKE SUPSTITUCIJSKE TERAPIJE OST U ZAJEDNICI

Zdravstvena ustanova može obavljati zdravstvenu djelatnost ako ispunjava uvjete propisane članom 55 **Zakona o zdravstvenoj zaštiti FBiH** («Službene novine FBiH» broj 46/10), što je pravni osnov za uspostavljanje nove službe.

Precizni uslovi, proizašli iz navedenog zakona, definisani su u **Pravilniku o bližim uvjetima prostora, opreme i kadra za osnivanje i obavljanje zdravstvene djelatnosti u zdravstvenim ustanovama** («Službene novine FBiH» broj 26/12), kojim se u članu 204 definiše prostor za supstitucionu terapiju.

Obzirom da djelatnost Zavoda spada u oblast zaštite mentalnog zdravlja, Služba za primjenu OST podliježe odredbama **Pravilnika o bližim uslovima prostora, medicinsko-tehničke opreme i stručnog kadra, koje trebaju ispunjavati centri za mentalno zdravlje u zajednici, kao i edukaciju iz oblasti zloupotrebe psihoaktivnih supstanci** («Službene novine FBiH» broj 73/11).

Prostor i kadrovi

Navedenim Pravilnikom, **služba treba biti smještene nalokaciji koja je dostupna korisnicima sa područja zajednice (čl.12), imati prostor površine minimalno 150 m² (čl.13) i imati najmanje jedan multidisciplinarni tim (čl.22), koji čini:**

1 specijalista neuropsihijatar/psihijatar, 2 diplomirana psihologa, 1 diplomirani socijalni radnik, 1 diplomirana medicinska sestra/tehničar (VSS), 2 medicinske sestre/tehničari (SSS), 1 okupacioni terapeut.

Pored stručnih kadrova, potrebno je obezbjediti spremačicu/higijeničarku i prisustvo zaštitara u cilju fizičkog obezbjeđenja ljudi, opreme i prostora, kao i parking za potrebe zaposlenika i korisnika.

Analitički pregled bruto plaća po potrebnom kadru

Profil	Broj	Bruto plaća za 12 mjeseci	Topli obroci	Prevoz	Regres	Ukupno
Spec.neurops. / psihijatar	1	$4,9*424,13=2.078,24*172,6\%=3.578,04*12=$ 42.936,48	$190,30*11=$ 2.093,30	$53,00*11=$ 583,00	437,50	46.050,28
Dipl.Psiholog	2	$3,5*424,13=1.484,46*172,60\%=2.562,18*2=4.112,36*12=$ 61.492,32	$190,30*11=$ $2.093,30*2=$ 4.186,60	$53,00*11=$ $583,00*2=$ 1.166,00	$437,50*2=$ 875,00	67.719,92
Dipl.socijalni radnik	1	$3,5*424,13=1.484,46*172,60\%=2.562,18*12=$ 30.746,16	$190,30*11=$ 2.093,30	$53,00*11=$ 583,00	437,50	33.859,96
Dipl.med.sestra/ tehničar	1	$3,5*424,13=1.484,46*172,60\%=2.562,18*12=$ 30.746,16	$190,30*11=$ 2.093,30	$53,00*11=$ 583,00	437,50	33.859,96
Med. Sestra/ tehničar SSS	2	$2,4*424,13=1.017,92*172,60\%=1.756,93*2=3.513,86*12=$ 42.166,32	$190,30*11=$ $2.093,30*2=$ 4.186,60	$53,00*11=58$ $3,00*2=$ 1.160,00	$437,50*2=$ 875,00	48.387,92
Okupacioni terapeut VSS	1	$3,5*424,13=1.484,46*172,60\%=2.562,18*12=$ 30.746,16	$190,30*11=$ 2.093,30	$53,00*11=$ 583,00	437,50	33.859,96
Higijeničarka NK	1	$1,4*424,13=593,79*172,60\%=1.024,88*12=$ 12.298,56	$190,30*11=$ 2.093,30	$53,00*11=$ 583,00	437,50	15.412,36
Radnik na obezbjeđenju	1	Bruto satnica $8,19*163,13=1.336,00*12=$ 16.032,00				16.032,00
Ukupno:	10	267.164,16	18.839,70	5.241,00	3.937,50	295.182,36

Materijalno-tehnička oprema

Pored standardne opreme za opremanje radnih i sanitarnih prostorija, propisane pravilnicima, za službu OST je potrebno obezbjediti i posebnu opremu:

- Metalna kasa (sef) za čuvanje lijekova (psihofarmaci i opijati)
- Aparat Compware-medical, dozimetar metadona
- Dreger aparat za detekciju psihoaktivnih supstanci u salivi

- Dreger aparat za detekciju alkohola u salivi
- Kolica za reanimaciju
- Defibrilator
- Uspostavljanje informacionog sistema s ciljem uvezivanja službe OST s ostalim službama (apoteka, POM, CMZ, centralni objekat Zavoda)

Analitički pregled vrijednosti opreme

Redni broj.	Naziv aparata	Cijena koštanja u KM
1.	Aparat Compware-medical, dozimetar metadona	60.000,00
2.	Metalna kasa (sef) za čuvanje lijekova (psihofarmaci i opijati	4.500,00
3.	Dreger aparat za detekciju psihoaktivnih supstanci u salivi	8.000,00
4.	Kolica za reanimaciju	2.800,00
5.	Defibrilator	1.300,00
6.	Medicinski ormar za lijekove	2.000,00
7.	Ormari za kartoteku komada 3	1.950,00
8.	Radni stolovi sa pokretnim kasetama komada 7	2.240,00
9.	Radne stolice komada 8	1.080,00
10.	Ormari za garderobu komada 7	1.470,00
11.	Stolice u nizu (četvorosjed) čekaonica komada 2	772,00
12.	Telefonski aparati komada 3	510,00
13.	Kante za smeće zatvorene komada 3	168,00
14.	Oprema za videonadzor	2.500,00
15.	Računari sa licencom komada 4	6.400,00
16.	Printeri komada 4	600,00
Ukupno:		96.290,00

Analitički pregled režijskih troškova na godišnjem nivou

Redni broj.	Naziv aparata	Cijena koštanja u KM
1.	Utrošak električne energije	3.100,00
2.	Utrošak plina	4.500,00
3.	Utrošak vode	1.500,00
4.	Ptt usluge	1.330,00
5.	Usluge odvoza smeća	744,00
Ukupno:		11.174,00

Finansiranje (predračun troškova)

Za uspostavljanje Službe za OST, potrebno je obezbjediti finansijska sredstva za nabavku specificirane opreme (standardna i posebna) u iznosu od 96.290,00 KM, kao i bruto sredstva za plaće novih zaposlenika u iznosu od 295.182,36 KM, koji predhodno dobiju saglasnost Ministarstva zdravstva i Vlade Kantona Sarajevo, te režijski troškovi na godišnjem nivou u iznosu od 11.174,00 KM

Sveukupno potrebna sredstva u iznosu od 402.646,36 KM.

8. PLANIRANJE EKONOMSKO-FINANSIJSKOG POSLOVANJA

Finansiranje JU Zavod za bolesti ovisnosti Kantona Sarajevo ostvaruje se od Zavoda zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo za plaće zaposlenika, regres, topli obrok, prevoz, materijalne troškove, te naknade za članove UO i NO.

Ostali prihodi Zavoda se ostvaruju na slijedeći način:

- Prihodi izvan obaveznog zdravstvenog osiguranja, iz Budžetskih sredstava (za finansiranje Programa Metadonske supstitucione terapije; nabavka Metadona i skrining testova),
- Ostvareni prihodi iz drugih kantona Federacije za usluge liječenja njihovih osiguranika,
- Prihodi od donacija (UNDP podrška programima supstitucije u BiH),
- Ostali prihodi

U predhodnom periodu, finansijsko poslovanje Zavoda je uvijek bilo u granicama planiranog, a što je intencija i u 2019. godini, uz stvaranje perspektive za dodatnu zaradu putem saradnje sa fondovima zdravstvenog osiguranja drugih kantona/županija, a u okviru djelatnosti kojom se Zavod bavi, te stvaranje uslova da ZZO KS potpuno finansira obaveze iz kolektivnih ugovora koje se odnose na potrebni kadar.

Likvidnost i solventnost planirani su kao i u dosadašnjem periodu, što znači stabilna i transparentna politika, koja će u svakom trenutku zadržati, kako trenutnu likvidnost i solventnost, tako i tokom godine planskog perioda, a poštujući Zakon o finansijskom poslovanju, čime se postiže finansijska i pravna sigurnost.

Planirana ulaganja u opremu u 2019., 2020. i 2021. godini

U narednom periodu, planirana su slijedeća ulaganja u opremu, po godinama:

• 2019. godina, nabavka medicinske opreme	iznos: 1.000 KM
• 2020. godina, nabavka računarske opreme	iznos: 5.000 KM
• 2021. godina, nabavka medicinske opreme	iznos: 3.500 KM

Ovim planiranim nabavkama opreme po godinama, održali bi nizak stepen otpisanosti opreme koji je jedan od najvažnijih problema u zdravstvu.

Ovako planirani finansijsko-ekonomski pokazatelji mogu obezbjediti pozitivno poslovanje i radne rezultate, te maksimalni kvalitet zdravstvene usluge, uz najmanji mogući nivo rizika od negativnih finansijskih i drugih ishoda.

Napomena:

Finansijski plan za 2019. godinu sa procjenama za 2020. i 2021., nalaze se u prilogu ovog dokumenta (Prilog broj 1.) koji se dopunjava sredstvima koja su planirana za otvaranje OST službe (v. stavku 7)

9. PLANIRANJE MULTISEKTORIJALNE SARADNJE

U 2019. godini planiramo nastaviti stručnu saradnju sa svim institucijama relevantnim za problem zloupotrebe psihoaktivnih supstanci, a sa kojima već saradujemo. Naime, Zavod se aktivno uključio u implementaciju Programa prevencije narkomanije, alkoholizma i drugih ovisnosti Kantona Sarajevo, kojeg je Stručno Vijeće Ministarstva zdravstva KS izradilo još 1999.g., iz čega je i proizašla navedena dugogodišnja saradnja.

Planiramo nastaviti saradnju i sa predstavnicima različitih medija (elektronski i printani mediji), što je dio zacrtanih ciljeva primarne prevencije, kojom se postiže javna edukacija i promocija zdravog stila života opće populacije, kao i mogućnost promovisanja tretmanskih opcija za sve građane koji imaju potrebu za ovom zdravstvenom uslugom. Pored navedenog, planiramo uzeti učešće na javnim tribinama, okruglim stolovima i svim javnim skupovima koji su vezani za prevenciju ovisnosti među mladima.

Za ilustraciju multisektorijalne saradnje v. shemu br. 2

F. TABELARNI PRIKAZ OPREME

Prilog broj 3.

Tabela 1. Prikaz postojeće ključne medicinske opreme za dijagnostiku čija je vrijednost iznad 20 000, 00 KM po organizacionim segmentima

Naziv organizacionog segmenta	Vrsta (naziv) opreme	Broj aparata	Godine proizvodnje
Prijemna ambulanta Zavoda	Sanitetsko vozilo	1	2017
Odjeljenje za narkomaniju	Aparat Cozart Rapi Scan – za detekciju droga u pljuvački	1	2003
	Compware-medical – dozimetar Metadona	1	2007
	Dreger Aparat za detekciju psihoaktivnih supstanci u salivi	1	2012
	Dreger Aparat za detekciju alkohola u salivi	1	2012
	Pacijent monitor	1	2012
	IM8 – pacijent monitor	1	2016
	Kolica za reanimaciju	1	2016
	Defibrilator	1	2016
Odsjek za metadonski program održavanja	Dreger aparat za detekciju psihoktivnih supstanci u salivi	1	2012
Odjeljenje za alkoholizam	Droger Aparat za detekciju alkohola u salivi	1	2012

Napomena:

Aparat *Compware medical-dozimetar Metadona* služi za precizno određivanje i mjerenje doze Metadona za pacijente koji se nalaze u Metadonskom programu održavanja. Ovo je trenutno jedini aparat u regiji Jugoistočne Evrope, a nabavljen je sredstvima donacije Adil-bega Zufikarpašića (2007).

Neophodna oprema, za novu OST službu, prikazana je u poglavlju Planiranje rada u 2019. godini, stavka 7, strana 27.

Tabela 2. Prikaz vezan za ispunjenje plana i programa za nabavku nove ključne medicinske opreme za dijagnostiku po organizacionim segmentima u 2018 godini.

Naziv organizacionog segmenta	Planirana nabavka aparata (po vrsti) navesti naziv	Broj planiranih aparata za nabavku	Planirana sredstva za nabavku u KM	Realizirana sredstva za nabavku u KM	Index izvršenja (%)

Tabela 2a. Prikaz plana i programa za nabavku nove ključne medicinske opreme za dijagnostiku po organizacionim segmentima u 2019 godini.

Naziv organizacionog segmenta	Planirana nabavka aparata (po vrsti) navesti naziv	Broj planiranih aparata za nabavku	Planirana sredstva za nabavku u KM	Realizirana sredstva za nabavku u KM	Index izvršenja (%)
Nivo Zavoda	Uređaj za digitalnu vizualizaciju vena	1	1.000		

Napomena:

Neophodna oprema, za novu OST službu, prikazana je u poglavlju Planiranje rada u 2019. godini, stavka 7, strana 27.

Tabela 3. Prikaz vezan za održavanje postojeće ključne medicinske opreme za dijagnostiku po organizacionim segmentima

Naziv organizacionog segmenta	Planirana sredstva za održavanje medicinske opreme za dijagnostiku u KM	Realizovana sredstva za održavanje medicinske opreme za dijagnostiku u KM	Index izvršenja (%)

SPECIJALISTIČKO-KONSULTATIVNA ZDRAVSTVENA ZAŠTITA

Tabela 19. Prikaz prosječne dnevne opterećenosti ljekara prema organizacionim segmentima

Naziv organizacionog segmenta	Planirana prosječna dnevna opterećenost ljekara u 2019. god.	Realizovana prosječna dnevna opterećenost ljekara u 2018. god.	Index izvršenja (%)
Ambulanta na nivou Zavoda	12	11	109
Savjetovalište za prevenciju i liječenje bolesti ovisnosti	8	8	100
Odsjek za opioidnu supstitucionu terapiju (OST)	50	50	100
Katamnistička ambulanta alkoholizma	10	10	100
UKUPNO:	80	79	102

Napomena:

Od sredine 2016. godine, rad Zavoda se odvija na dva lokaliteta, a specijalističko-konsultativna zdravstvena zaštita se pruža u dva Savjetovališta od kojih jedno radi u sastavu Odjeljenja za liječenje alkoholizma, a drugo u sastavu Odjeljenja za liječenje narkomanije.

Ukupni hospitalni kapaciteti Zavoda su 45 kreveta, od čega je 15 kreveta za hospitalni tretman, a 30 za oblik parcijalne hospitalizacije (Dnevna bolnica alkoholizma)

Hospitalne kapacitete Odjeljenja za liječenje narkomanije čini 10 kreveta.

Hospitalne kapacitete Odjeljenja za liječenje alkoholizma čine stacionarni kapaciteti (5 kreveta) i kapaciteti Dnevne bolnice (30 mjesta).

Oba savjetovališta, od kraja 2016. godine, smještena su u novom objektu u Jagomiru

Tabela 21 a. Prikaz broja posjeta u specijalističko-konsultativnoj zdravstvenoj zaštiti po organizacionim segmentima

Naziv organizacionog segmenta	2018	Plan posjeta u 2019.
	Ukupan broj realiziranih posjeta	
Ambulanta na nivou Zavoda	3.707	4.000
Savjetovalište za bolesti ovisnosti	2.121	2.200
Odsjek za opioidnu supstitucijsku terapiju (OST)	122.115	124.000
Savjetovalište za alkoholizam psihotraumu i katamnistička ambulanta	2.908	3.000
UKUPNO:	130.851	133.200

Napomena:

Plan posjeta za 2019. godinu je napravljen na bazi približnog ostvarenja posjeta realiziranih u 2018. godini. U Programu opioidne supstitucione terapije (OST) na isteku 2018. godine je bilo 412 pacijenata, (306 na Metadonu, 68 na Suboxonu i 38 na Buprenorfinu), kojima su po potrebi rađeni skrining testovi na psihoaktivne supstance u urinu i salivi. U tom programu rade dva ljekara neuropsihijatra i dva medicinska tehničara.

Tabela 22. Prikaz broja zahtjeva i broja realizovanih ultrazvučnih pregleda po organizacionim segmentima u 2018. godini.

Naziv organizacionog segmenta	Ukupan broj zahtjeva	Broj realizovanih pregleda
Odjeljenje za narkomaniju (hospitalizacija)	4	4
Odjeljenje za alkoholizam (Dnevna bolnica)	11	11
UKUPNO:	15	15

Tabela 23. Broj zahtjeva i broj realizovanih radiološko-dijagnostičkih pregleda pregleda po organizacionim segmentima u 2018. godini.

Naziv organizacionog segmenta	Broj zahtjeva	Broj realizovanih radiološko-dijagnostičkih pregleda
Odjeljenje za narkomaniju	8	8
Odjeljenje za alkoholizam	22	22
UKUPNO:	30	30

Tabela 24. Planirani broj zahtjeva i drugih dijagnostičkih procedura pregleda po organizacionim segmentima (CT, MRI, EEG, EMG, brisevi, laboratorija)

Naziv organizacionog segmenta	Broj zahtjeva u 2018. godini	Planirani broj zahtjeva i drugih dijagnostičkih procedura
Odjeljenje za narkomaniju	176	180
Odjeljenje za alkoholizam	197	200
UKUPNO:	373	400

Napomena:

Planirani broj zahtjeva i drugih dijagnostičkih procedura za 2019. godinu je napravljen na bazi realiziranih zahtjeva u 2018. godini.

Tabela 25. Prosječna dužina čekanja za radiološko-dijagnostičke procedure u izvještajnom periodu po organizacionim segmentima

Naziv organizacionog segmenta	Prosječna dužina čekanja
Odjeljenje za narkomaniju	0
Odjeljenje za alkoholizam	0

Tabela 26. Prosječna dužina čekanja za ostale dijagnostičke procedure u izvještajnom periodu po organizacionim segmentima

Naziv organizacionog segmenta	Prosječna dužina čekanja
Odjeljenje za narkomaniju	0
Odjeljenje za alkoholizam	0

BOLNIČKA ZDRAVSTVENA ZAŠTITA

Tabela 27. Prikaz broja ispisanih bolesnika po organizacionim segmentima

Naziv organizacionog segmenta	Planirani broj ispisanih bolesnika u 2019. godini	Realizovani broj ispisanih bolesnika u 2018. godini	Index (%)
Odjeljenje za narkomaniju	132	129	102
Odjeljenje za alkoholizam	160	157	102
UKUPNO:	292	286	102

Napomena:

Plan hospitaliziranih pacijenata za 2019. godinu je napravljen na bazi ostvarenja iz 2018. god.

Tabela 28. Prikaz broja ostvarenih BO dana u 2018. godini po organizacionim segmentima

Naziv organizacionog segmenta	Planirani broj ostvarenih BO dana u 2019. godini	Realizovani broj ostvarenih BO dana u 2018. godini	Index (%)
Odjeljenje za narkomaniju	2.725	2.769	102
Odjeljenje za alkoholizam	8.903	8.729	102
UKUPNO:	11.628	11.498	102

Napomena:

Plan ostvarenih B.O. dana za 2019. godinu smo napravili na bazi ostvarenih B.O. dana u 2018 god.

Tabela 29. Prikaz procenata zauzetosti posteljnog fonda po organizacionim Segmentima

Naziv organizacionog segmenta	Planirani procenat zauzetosti posteljnog fonda u 2019	Realizovani procenat zauzetosti posteljnog fonda u 2018.	Index (%)
Odjeljenje za narkomaniju	98	97	102
Odjeljenje za alkoholizam	78	77	102
UKUPNO:	88	87	102

Tabela 30. Prikaz broja bolničkih postelja po organizacionim segmentima

Naziv organizacionog segmenta	Broj bolničkih postelja
Odjeljenje za liječenje narkomanije	10
Odjeljenje za liječenje alkoholizma (Dnevna bolnica + hospitalni kapaciteti)	30 + 5
UKUPNO:	45

Tabela 31. Prikaz broja bolničkih postelja na jednog ljekara po organizacionim segmentima

Naziv organizacionog segmenta	Broj bolničkih postelja na jednog ljekara
Odjeljenje za narkomaniju	5
Odjeljenje za alkoholizam Dnevna bolnica	8,75
UKUPNO:	

Tabela 32. Prikaz broja bolničkih postelja na jednog zdravstvenog tehničara po organizacionim segmentima

Naziv organizacionog segmenta	Broj bolničkih postelja na jednog zdravstvenog tehničara
Odjeljenje za narkomaniju	2,5
Odjeljenje za alkoholizam - Dnevna bolnica	10
UKUPNO:	

Tabela 35. Prikaz prosječne dužine liječenja u danima, po organizacionim segmentima

Naziv organizacionog segmenta	Prosječna dužina liječenja
Odjeljenje za narkomaniju	21,5
Odjeljenje za alkoholizam – Dnevna bolnica	72,6
Odjeljenje za alkoholizam – Hospitalni tretman	25,7
UKUPNO:	

Tabela 38. Prikaz prosječne dužine čekanja za prijem u bolnicu za neakutne slučajeve po organizacionim segmentima

Naziv organizacionog segmenta	Prosječna dužina čekanja za prijem
Odjeljenje za narkomaniju	0
Odjeljenje za alkoholizam	0
UKUPNO:	0

Napomena:

Tretman u Savjetovalištu za bolesti ovisnosti i Savjetovalištu za alkoholizam i psihotraumu predstavlja pripremnu fazu za hospitalizaciju tako da na taj način izostaje čekanje za prijem u bolnicu . Samo u izuzetnim slučajevima, kada su svi hospitalni kapaciteti zauzeti, može se desiti da pacijent privremeno bude na čekanju, za koje vrijeme se uključuje u programe rada Savjetovališta.

ZAKLJUČAK

Javna ustanova Zavod za bolesti ovisnosti Kantona Sarajevo, tokom svog višedecenijskog postojanja, upornošću i stručnim zalaganjem svih zaposlenika, afirmisala se u respektabilnu stručnu ustanovu u oblasti prevencije, liječenja i rehabilitacije ovisnika o alkoholu i drugim psihoaktivnim supstancama, kako u domaćim, tako i u regionalnim okvirima.

Uporište ove tvrdnje prisutno je u našoj opredjeljenosti da stalno unapređujemo znanja i vještine stručnih kadrova, kako bismo dostigli najviši nivo kvaliteta zdravstvene usluge za naše pacijente.

Bolest ovisnosti, u svom neodređeno dugom trajanju, načelno, prolazi kroz nekoliko razvojnih faza, u čijem pristupu je potrebno obezbjediti adekvatnu intervenciju, različitu za svaku fazu bolesti, a koja treba biti i društveno prihvatljiva. Za ovisnika koji se uglavnom kvalifikuje kao društveno opasan član zajednice, nerijetko takva podrška okoline izostaje, a osoba se stigmatizira, marginalizira i otuđuje od svoje prirodne sredine. Zadnjih godina u našoj zemlji, pa i u Kantonu Sarajevo prisutan je trend uravnoteženja broja ovisnika, sa orijentacijom ka opadanju broja novootkrivenih opijatskih ovisnika. Iako je isti trend prisutan i u zemljama članicama EU zbog orijentacije narko populacije ka novim drogama, ipak je vodeći razlog ove pojave kod nas taj što je najveći broj opijatskih ovisnika u Kantonu Sarajevo već registrovan i stavljen pod medicinski nadzor.

Pozitivan indikator ranije uspostavljenih preventivnih smjernica svakako predstavlja povećanje broja savjetodavnih usluga u našim Savjetovalištima zadnjih godina (u prosjeku oko 15% od ukupnog broja ambulantnih usluga), kao izraz blagovremenog prepoznavanja prvih znakova poremećaja, čime se ostvaruje mogućnost rane terapijske intervencije.

Porast interesovanja adolescenata i mladih ljudi za upotrebu nargile i alkohola, najčešće u kombinaciji sa drugim psihoaktivnim supstancama, postaje trend koji može imati opasne zdravstvene posljedice, radi čega je neophodno reaktivirati program primarne prevencije po kojem je Kanton Sarajevo bio prepoznatljiv u poslijeratnom periodu.

U posljednje vrijeme, raste i broj osoba koje su sklone prekomjernom korištenju interneta, društvenih igara, mobitela, kao i igara na sreću, a shodno tome i osoba koje su već razvile ovisnost o ovim nehemijskim sredstvima, zbog čega treba preventivno djelovati i uspostavljati programe tretmana za njih.

Opioidna supstituciona terapija – OST (Metadon/Suboxon/Buprenorfin) predstavlja metodu prvog izbora u liječenju heroinskih ovisnika, a ovom terapijom se obuhvata preko 60% osoba koje zatraže tretman. Ovim supstancama se otklanja žudnja za drogom, poboljšava kvalitet života ovisnika i njegove porodice, a ekonomske dobiti za zajednicu su i do deset puta veće u odnosu na štete koje neliječeni ovisnik pravi zajednici.

U okviru postojećeg sistema poboljšanja kvaliteta i sigurnosti zdravstvene zaštite ovisnika, pored definisanih principa rada, misije i vizije, prioritet u daljem radu Zavoda će biti osiguranje što kvalitetnije zdravstvene usluge našim korisnicima. Kvalitetna zdravstvena zaštita ovisnika osigurava najviši mogući povoljan ishod liječenja, smanjenje šteta i smanjenje rizika za neželjene zdravstvene i druge posljedice u zajednici.

FINANSIJSKI PLAN PRIHODA I RASHODA ZA 2019 GODINU SA PROJEKCIJOM ZA 2020 i 2021.GODINU

Uvodne napomene

Finansijski plan za 2019.godinu, sa procjenom za 2020 i 2021. godinu JU Zavod za bolesti ovisnosti Kantona Sarajevo urađen je u skladu sa Odlukom o Metodologiji izrade godišnjih programa rada sa finansijskim planom i izvještajem o radu i finansijskom poslovanju javnih zdravstvenih ustanova na području Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 23/09).

Finansijski plan za 2019.godinu usaglašen je sa Budžetom Kantona Sarajevo za 2019.godinu, kao i sa Finansijskim planom Zavoda zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo za 2019.godinu.

Plan prihoda

Finansijskim planom za 2019.godinu ukupni planirani prihodi su 2.847.778,00 KM.

Plan prihoda od strane domicilnog Zavoda zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo izvršen je u skladu sa finansijskim planom Zavoda za 2019.godinu, u iznosu od 2.466.200,00 KM.

Planirani procenat finansiranja djelatnosti od strane domicilnog Zavoda zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo je 93%.

Najveće učešće u ukupnom prihodu čini domicilni Zavod (87%) po osnovu pružanja zdravstvenih usluga osiguranicima Kantona Sarajevo.

Plan prihoda iz Budžeta Kantona Sarajevo (nabavka skrinig testova – Okvirni dogovor o sufinansiranju projekata Kantona Sarajevo) izvršena je u skladu sa Budžetom Kantona Sarajevo za 2019.godinu u iznosu od 100.000,00 KM.

Planirani prihodi za 2019.godinu su za 1% veći od njihovog izvršenja u 2018.godini.

Struktura ukupnih planiranih prihoda prikazana je u obrascu OZU-2.

Plan rashoda

Ukupni rashodi poslovanja za 2019.godinu planirani su u iznosu od 2.847.778,00 KM i veći su za 1% u odnosu na izvršenje u 2018.godinu.

U ukupno planirane rashode ulaze troškovi materijala, energije i usluga, troškovi plaća i naknada i troškovi amortizacije.

Struktura ukupno planiranih rashoda za 2019.godinu sa projekcijom za 2020 i 2021 godinu prikazana je u tabelarnom pregledu OZU-3.

Plan kapitalnih ulaganja

U planu kapitalnih ulaganja za 2019.godinu planirana su sredstva iz vlastitih izvora u iznosu od 1.000,00 KM, a koja se odnose na opremanje nedostajuće opreme za prijemnu ambulantu na lokalitetu Jagomira.

Struktura planiranih kapitalnih ulaganja u opremu prikazana je u obrascu OZU-5.

DIREKTORICA
Doc.dr.sc.med.Nermiana Mehić-Basara

Zdravstvena ustanova:

JU Zavod za bolesti ovisnosti Kantona Sarajevo

OZU-2

PREGLED PRIHODA ZDRAVSTVENIH USTANOVA

R. br.	Prihodi po izvorima	Iznosi prihoda u KM bez decimala			Index 4/2	Procjena za 2020	Procjena za 2021
		Fin.plan za 2018	Ostvareno u 2018	Fin.plan za 2019			
	1	2	3	4	5	6	7
1.	Prihodi iz obaveznog zdravstvenog osiguranja	2.523.032	2.520.999	2.649.200	105	2.701.300	2.751.700
1.1.	Domicilni zavod zdravstvenog osiguranja (posebno prikazati strukturu u OZU 2a)	2.363.032	2.347.157	2.466.200	104	2.518.300	2.568.700
1.2.	Federalni zavod zdravstvenog osiguranja i reosiguranja						
1.3.	Ostali zavodi zdravstvenog osiguranja (kantonalni/županijski)	60.000	82.416	83.000	101	83.000	83.000
1.4.	Učešće (participacija) osig. lica u troškovima zdrav. zaštite						
1.5.	Prihodi ostvareni po osnovu pružanja usluga z.z.osig.licima sa područja RS i Distrikta Brčko						
1.6.	Prihodi iz budžeta*	100.000	91.426	100.000	100	100.000	100.000
1.7.	Ostali prihodi iz obaveznog zdravstvenog osiguranja						
2.	Prihodi izvan obaveznog zdravstvenog osiguranja	115.416	302.223	198.578	172	198.578	198.578
2.1.	Direktna plaćanja pravnih i fizičkih lica						
2.2.	Prihodi iz budžeta (posebno prikazati strukturu i dostaviti uz ovu tabelu)	77.500	102.552	77.500	100	77.500	77.500
2.3.	Donacije (posebno prikazati strukturu i dostaviti uz ovu tabelu)	37.916	199.671	121.078	319	121.078	121.078
2.4.	Ostali prihodi (posebno prikazati strukturu i dostaviti uz ovu tabelu)						
	Ukupni prihodi po izvorima	2.638.448	2.823.222	2.847.778	108	2.899.878	2.950.278
*	Doznačena sredstva na ime naknade bolovanja preko 42 dana						

*Posebnu pažnju obratiti na tačnost podzbirova i ukupnih zbirova

*Obavezno dostaviti dodatne tabele po strukturi stavki za koje se to traži

*U prihode obuhvatiti doznačena sredstva na ime refundacije naknade bolovanja preko 42 dana ali je treba iskazati kao posebnu stavku ispod Tabele

Obrazac popunio/la:

Prezime i ime:

Ismić Himzo, mag.oec.

Dan, mjesec i godina popune podataka:

12.2.2019

IZVOR PODATAKA ZDRAVSTVENE USTANOVE (godišnji obračuni)

2018

Prihodi iz budžeta *

1.6.	Bužet Kantona Sarajevo-metadon i skrining testovi:	100.000	91.426	100.000	100	100.000	100.000
2.2.	Prihodi iz budžeta-tabela						
2.2.	ZZO Kantona Sarajevo-pomoći i ref.bol.preko 42 dana	2.500	27.552	2.500	100	2.500	2.500
2.2.	ZZO Kantona Sarajevo-projekat smanjenje ovisnosti	75.000	75.000	75.000	100	75.000	75.000
	Ukupno:	77.500	102.552	77.500	100	77.500	77.500
	Donacije-tabela						
2.3.	Budžet Kantona sarajevo donacija za opremu(dio amortizacije)	32.338	74.826	83.000	259	83.000	83.000
2.3.	UNDP-donacija metadona i skrining testova		112.155	32.500		32.500	32.500
2.3.	Općina Centar-donacija za opremu		6.000				
2.3.	Projekat ID Public Health in Europa	5.578	5.578	5.578	100	5.578	5.578
2.3.	Winer osiguranje		1.112				
2.3.	Ukupno:	37.916	199.671	121.078	319	121.078	121.078

Zdravstvena ustanova:

JU Zavod za bolesti ovisnosti Kantona Sarajevo

STRUKTURA PRIHODA OD DOMICILNOG ZAVODA ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA

R.br	Opis	Plan 2018	Iznosi prihoda u KM		Index 4/2	Procjena	Procjena
			Izvr. 2018	Plan 2019		2020	2021
	1	2	3	4	5	6	7
1	Naknada za bruto plaće	1.664.506	1.664.506	1.811.680	109	1.864.443	1.915.502
2	Korekcija minulog rada između 0,5% i 0,4%	-30.264	-30.264	-32.940	109	-33.599	-34.258
3	Naknada za topli obrok	113.290	113.290	114.859	101	114.859	114.859
4	Naknada za prevoz	26.173	26.173	26.173	100	26.171	26.171
5	Naknada za regres	23.868	23.868	24.006	101	24.006	24.006
6	Naknada za upravni i nadzorni odbor	22.172	22.172	22.172	100	22.170	22.170
7	Naknada za materijalni troškovi	466.691	466.691	466.691	100	466.691	466.691
8	Dodatna sredstva za unap. zdrav.zaštite os.lica	40.093	40.093				
9	Naknada za pomoći i otpremnine	33.609	17.728	33.559	100	33.559	33.559
10.	Specijalizacije (jedna)	2.894	2.894		0		
	Ukupno:	2.363.032	2.347.151	2.466.200	104	2.518.300	2.568.700
	Broj finansiranih zaposlenika	59,0%	61,0%	59,0%	100	59,0%	59,0%
	Procenat finansiranja	93%	93%	93%	100	93%	93%

PREGLED RASHODA ZDRAVSTVENIH USTANOVA

R.br.	Vrste rashoda	Iznosi rashoda u KM bez decimala			Index (4/2)	Procjena 2020	Procjena 2021
		Plan za 2018	Ostvareno u 2018	Fin.plan za 2019			
1	2	3	4	5	6	7	
1.	1. Troškovi materijala, energije i usluga:						
1.1.	Lijekovi ukupno (1.1.1.-1.1.3.)	302.093	128.437	152.000	42	162.000	172.000
1.1.1.	Lijekovi izdati na recept (1.1.1.1. + 1.1.1.2.)						
1.1.1.1.	Troškovi lijekova na recept koje finansira KZZO						
1.1.1.2.	Troškovi lijekova na recept koje plaća osigurano lice						
1.1.2.	Komercionalni lijekovi						
1.1.3.	Lijekovi utrošeni u zdravstvenim ustanovama	302.093	128.437	152.000	42	162.000	172.000
1.2.	Zubarski materijali						
1.3.	Potrošni materijali za laboratorijsku i dijagnostičku djelatnost						
1.4.	Sanitetski i ostali medicinski materijali						
1.5.	Namirnice za ishranu bolesnika	48.000	50.576	50.840	106	50.840	50.840
1.6.	Materijal za održavanje	4.100	4.073	4.100	100	4.100	4.100
1.7.	Kancelarijski materijal	8.000	6.582	8.000	100	8.000	8.000
1.8.	Materijal za čišćenje	11.000	9.047	10.000	91	10.000	10.000
1.9.	Gorivo i mazivo	3.500	2.681	3.000	86	3.000	3.000
1.10.	Troškovi električne energije	15.000	16.671	16.800	112	16.800	16.800
1.11.	Troškovi grijanja	24.000	19.402	21.000	88	21.000	21.000
1.12.	Troškovi vode	2.000	2.968	3.900	195	3.900	3.900
1.13.	Troškovi PTT usluga	8.000	8.529	8.600	108	8.600	8.600
1.14.	Bankarske usluge, premije osiguranja i članarine	1.500	1.522	1.550	103	1.550	1.550
1.15.	Troškovi sitnog inventara - medicinskog	4.000	1.599	4.000	100	4.000	4.000
1.16.	Troškovi sitnog inventara - ostalog	1.000	140	1.000	100	1.000	1.000
1.17.	Troškovi investicionog i tekućeg održavanja	27.000	18.706	27.000	100	27.000	27.000
1.17-a	Investiciono održavanje na teret budžeta*						
1.18.	Reprezentacija	1.800	2.463	1.800	100	1.800	1.800
1.19.	Ostali troškovi (posebno prikazati strukturu i dostaviti uz ovu tabelu)	161.716	101.066	103.827	64	103.827	103.827
	Ukupno troškovi materijala, energije i usluga	622.709	374.462	417.417	67	427.417	437.417

2.	Amortizacija:						
2.1.	Amortizacija objekata	59.044	59.054	59.054	100	59.054	59.054
2.2.	Amortizacija opreme i postrojenja	51.481	60.348	61.000	118	61.000	61.000
	Ukupno amortizacija	110.525	119.402	120.054	109	120.054	120.054

3.	Plaće i naknade:						
3.1.	Bruto plaće (3.1.1+3.1.2+3.1.3)	1.643.128	2.046.035	2.049.407	125	2.094.597	2.134.997
3.1.1	Neto plaće i naknade	954.253	1.177.412	1.190.200	125	1.216.455	1.239.907
3.1.1.1	<Od toga naknada za bolovanje do 42 dana	26.340	7.113	8.300	32	8.400	8.400
3.1.1.2	<Od toga naknada za bolovanje preko 42 dana *	16.320	4.339	5.100	31	5.200	5.200
3.1.2	Porezi na plaće i naknade	71.793	100.204	89.052	124	91.015	92.771
3.1.3	Doprinosi iz plaća i na plaće	617.487	768.419	770.155	125	787.137	802.319
3.2	Naknada za topli obrok	113.290	108.728	113.290	100	113.290	113.290
3.3	Naknada za prevoz	33.818	34.291	34.000	101	34.000	34.000
3.4	Naknada za regres	24.780	26.505	27.870	112	24.780	24.780
3.5	Pomoći zaposlenim i članovima obitelji	36.740	17.728	36.740	100	36.740	36.740
3.6	Naknade za povremene i privremene poslove	5.000	7.971	8.000	160	8.000	8.000
3.7	Naknade za rad upravnog odbora i komisija	37.458	27.351	30.000	80	30.000	30.000
3.8	Troškovi stručnog usavršavanja	9.000	8.194	9.000	100	9.000	9.000
3.9	Troškovi službenih putovanja u zemlji i inostranstvu	2.000	1.686	2.000	100	2.000	2.000
	Ukupno plaće i naknade	1.905.214	2.278.489	2.310.307	121	2.352.407	2.392.807

4.	Ostali troškovi i rashodi:						
4.1.	Rashodi po osnovu kamata						
4.2.	Ostali rashodi (posebno prikazati strukturu i dostaviti uz ovu tabelu)						
	Ukupno ostali troškovi i rashodi						

	Ukupni rashodi poslovanja (od 1. do 4.)	2.638.448	2.722.353	2.847.778	108	2.899.878	2.950.278
--	--	------------------	------------------	------------------	------------	------------------	------------------

Napomena:

- Posebnu pažnju obratiti na tačnost podzbirova i ukupnih zbirova

- Obavezno dostaviti dodatne tabele o strukturi stavki za koje se to traži

* Naknadu za bolovanje preko 42 dana iskazati samo u visini troška koji ide na teret zdravstvene ustanove

Obrazac popunio/la:

Prezime i ime:

Ismić Himzo, mag. ecc

Dan, mjesec i godina popune podataka:

12.2.2019

IZVOR PODATAKA ZDRAVSTVENE USTANOVE (godišnji obračuni)	2018		2019		2020		2021	
1.19. Troškovi dezinfekcije, dezinfekcije i deratizacije	1.100	1.205	1.202	109	1.202	1.202		
1.19. Računovodstvene i revizorske usluge	11.232	11.115	11.515	103	11.515	11.515		
1.19. Pretplata za štampu	1.460	1.560	1.560	107	1.560	1.560		
1.19. Pretplata za stručnu literaturu	1.570	1.760	1.760	112	1.760	1.760		
1.19. Usluge obezbjeđenja objekata	64.524	38.511	44.000	68	44.000	44.000		
1.19. Porezi (elementarne nepogode i vodni)	9.500	12.045	12.800	135	12.800	12.800		
1.19. Usluge spaljivanja medicinskog otpada	900	864	900	100	900	900		
1.19. Tehnički pregled vozila	2.880	1.872	2.880	100	2.880	2.880		
1.19. Usluge pranja i peglanja posteljine	8.000	6.241	6.500	81	6.500	6.500		
1.19. Troškovi godišnjeg pregleda radnika	3.200	1.330	3.200	100	3.200	3.200		
1.19. Troškovi obuke AKAZ	7.000	10.029	1.000	14	1.000	1.000		
1.19. Troškovi rehabilitacije lica sa invaliditetom	5.500			0				
1.19. Troškovi odvoza smeća	3.850	3.510	3.510	91	3.510	3.510		
1.19. Troškovi Instituta za ocjenu uslova rada	10.000	5.558		0				
1.19. Troškovi komisija van radnog vremena	13.000	4.175	13.000	311	13.000	13.000		
1.19. Troškovi uvođenja informacionog sistema	18.000			0				
1.20. Troškovi oglašavanja		1.291						
Ukupno:	161.716	101.066	103.827	64	103.827	103.827		

PREGLED OSNOVNIH FINANSIJSKIH POKAZATELJA U POSLOVANJU ZDRAVSTVENIH USTANOVA

Osnovni pokazatelji poslovanja u zdravstvenim ustanovama	Iznosi u KM bez decimala					
	Plan za 2018	Ostvareno u 2018	Plan za 2019	Index (4/2)	Procjena 2020	Procjena 2021
1	2	3	4	5	6	7
Ukupan prihod	2.638.448	2.823.222	2.847.778	108	2.899.878	2.950.278
Ukupan rashod	2.638.448	2.772.353	2.847.778	108	2.899.878	2.950.278
Višak prihoda nad rashodima (dobit) *	0	50.869	0		0	0
Višak rashoda nad приходima (gubitak) **	0	0	0		0	0
Kapital	447.217	498.086	498.086	111	498.086	498.086
Nenaplaćena potraživanja	0	0	0			
Obaveze prema dobavljačima preko 90 dana	0	0	0			

(*) Dati informaciju o raspoređivanju dobiti. = Dobit po odbitku poreza na dobit raspoređuje dena kao neraspoređenu dobit

(**) Dati informacije o pokriću gubitka (da li je pokriven i iz kojih izvora).

Obrazac popunio/la:

Prezime i ime: ismić Himzo, mag.oec

Dan, mjesec i godina popune podataka:

12.2.2019

IZVOR PODATAKA ZDRAVSTVENE USTANOVE (godišnji obračuni)

2018

PREGLED KAPITALNIH ULAGANJA U 2021. GODINI

R.br.	ULAGANJE	IZVORI SREDSTAVA										
		Vlastita sredstva		Sredstva budžeta	Kreditna sredstva			Donacije		Ukupno (od 2 do 10 bez 6 i 7)		
		Sredstva izdvojena po osnovu amortizacije	Ostala vlastita sredstva		Kratkoročna	Dugoročna		Finansijska	U opremi			
				Ukupan iznos kredita		Period otplate	Godišnji anuitet					
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9		10	11
1	Izgradnja građevinskih objekata											
2	Rekonstrukcija i adaptacija građevinskih objekata											
3	Nabavka opreme		3.500									3.500
4	Ostala ulaganja u stalna sredstva											
	UKUPNO		3.500									3.500

Obrazloženje: Planirana sredstva odnose se na nabavku nedostajuće opreme u novoizgrađenom objektu Jagomir.

1.Za 2019.godinu-nabavka medicinske opreme za prijemnu ambulantu

2.Za 20120.godinu-nabavka računarske opreme

3.Za 2021. godinu nabavka medicinske opreme

**PREGLED BROJA ZAPOSLENIH U ZDRAVSTVENIM USTANOVAMA
PO STRUKTURI sa 31.12.2018.godine, Plan za 2019.godinu i procjena za 2020 i 2021 godinu**

Zaposleni po strukama i stepenima stručne spreme 1	Broj zaposlenih			Index (4/2)	Procjena 2020	Procjena 2021
	Planirano 2018	Ostvareno 2018	Plan 2019			
	2	3	4	5	6	7
Zdravstveni radnici i saradnici:						
Doktori medicine	3	4	4	100	4	4
Doktori medicine-specijalisti	9	9	10	111	10	10
Doktori stomatologije						
Doktori stomatologije-specijalisti						
Farmaceuti, magidtri psihologije, dip.psiholozi i dipl.soc.radnici	7	6	7	100	7	7
Farmaceuti specijalisti						
Inžinjeri medicinske biohemije						
Inžinjeri medicinske biohemije-specijalisti						
Ostali zdravstveni radnici VSS	6	8	8	133	8	8
Zdravstveni radnici više stručne spreme	3	3	3	100	3	3
Zdravstveni radnici srednje stručne spreme	20	18	20	100	20	20
Ostali zdravstveni radnici						
1. Ukupno zdravstveni radnici i saradnici	48	48	52	108	52	52
Administrativni, tehnički i ostali radnici u zdravstvenoj ustanovi:						
Visoka stručna sprema	4,0	4,0	4,0	100	4	4
Viša stručna sprema		1	1		1	1
Srednja stručna sprema	1	1	1	100	1	1
Visokokvalifikovani						
Kvalifikovani						
Ostali radnici	7	7	7	100	7	7
2. Ukupno administrativni, tehnički i ostali radnici	12	13	13	108	13,0	13,0
Ukupno zaposleni u zdravstvenoj ustanovi (1+2)	60	61	65	108	65,0	65,0
Zaposlenici na određeno vrijeme						

Obrazac popunio/la: Prezime i ime:

Ismić Himzo, mag.ecc

Dan, mjesec i godina popune podataka: 12.02.2019.

IZVOR PODATAKA ZDRAVSTVENE USTANOVE

KADROVSKA EVIDENCIJA

Zdravstvena ustanova:

JU Zavod za bolesti ovisnosti Kantona Sarajevo

BRUTO PLAĆE I NAKNADE

R.b r	OPIS	Plan 2018	Ostvarenje 2018	Plan 2019	Index (4/2)	procjena 2020	Procjena 2021
1	2	3	4	5	7	8	
1	Neto plaće i naknade plaća	954.253	1.177.412	1.190.200	125	1.216.445	1.239.907
	Neto plaća	954.253	1.177.412	1.190.200	125	1.216.445	1.239.907
	Naknada neto plaća						
2	Doprinosi iz plaća i na plaće	617.487	768.419	770.155	125	787.137	802.319
	Doprinosi iz plaća i nakande	461.263	574.000	575.313	125	587.999	599.340
	Doprinosi na plaće i naknade	156.224	194.419	194.842	125	199.138	202.979
	Doprinosi na beneficirani radni staž						
3	Porezi na plaće	71.388	100.204	89.052	125	91.015	92.771
	BRUTO PLAĆE I NAKANDE PLAĆA	1.643.128	2.046.035	2.049.407	125	2.094.597	2.134.997
	Prosječna neto plaća	1.325	1.608	1.526	115	1.559	1.590
	Prosječna bruto plaća	1.966	2.393	2.263	115	2.313	2.358
	Prosječan broj zaposlenih na osnovu sati rada	60	61	65	108	65	65

Plan za period 01.01. - 31.12.2019.g

KAPACITETI I KORIŠTENJE KAPACITETA SPECIJALISTIČKO KONSULTATIVNE ZDRAVSTVENE ZAŠTITE

2. Specijalističko konsultativna zdravstvena zaštita - sekundarnog nivoa

Redni broj	Nivoi i vrste zdravstvene zaštite	Broj radnih timova		Broj pacijenata		Broj pruženih usluga		Dužina čekanja na uslugu vanbolničkih (ambulantnih) pacijenata	
		2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019
1	Interna medicina sa savjetovaništima								
2	Pedijatrija sa savjetovaništima								
3	Plućne bolesti sa savjetovaništima								
4	Infektologija								
5	Dermatovenerologija								
6	Angiologija								
7	Opća hirurgija								
8	Abdominalna hirurgija								
9	Grudna hirurgija								
10	Dječija hirurgija								
11	Vaskularna hirurgija								
12	Neurohirurgija								
13	Plastična i rekonstruktivna hirurgija								
14	Ortopedija								
15	Traumatologija								
16	Urologija								
17	Maksilofacijalna hirurgija								
18	Oftalmologija								
19	Otorinolaringologija								
20	Ginekologija i akušerstvo								
21	Neurologija								
22	Psihijatrija								
23	Ovisnost o psihoaktivnim supstancama i alkoholu	5	5	115.151	116.652	173.943	174.334	0	0
24	Fizikalna medicina i rehabilitacija								
25	Stomatološke discipline (Stomatološki fakultet sa klinikama)								
26	Klinička farmakologija								
27	Ukupno specijalističko konsultativna zdravstvena zaštita - sekundarnog nivoa:								

